

શ્રેણી ક્રમ: 118

Shaitan Ke Baaz Hathiyar (Gujarati)

શૈતાન કે બા'ઝ હથિયાર

શૈખે તરીકે, અમીરે અહલે સુન્નત, બાલિયે દા'વતે ઇસ્લામી, હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ
મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અતાર કાદિરી ર-ઝવી دامت برکاتہم اعلیہ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

કિતાબ પઢને કી દુઆ

અઝ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી, હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી રાકતુલ્લાહી
દીની કિતાબ યા ઇસ્લામી સબક પઢને સે પહલે જૈલ મેં દી હુઈ દુઆ પઢ લીજિયે إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ જો કુછ પઢેંગે યાદ રહેગા. દુઆ યેહ હૈ :

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

તરજમા : ઐ અલ્લાહ! હમ પર ઇલ્મો હિક્મત કે દરવાઝો ખોલ દે ઔર હમ પર અપની રહમત નાઝિલ ફરમા ! ઐ અ-ઝમત ઔર બુરુગી વાલે । (દારુલફકર મિરોત) (المستطرف ج ١، ص ٤٠)
નોટ : અવ્વલ આખિર એક એક બાર દુરૂદ શરીફ પઢ લીજિયે.

તાલિબે ગમે મદીના
વ બકીઅ
વ મગ્ફિરત
13 શવ્વાલુલ મુકર્રમ 1428 હિ.

શૈતાન કે બા'ઝ હથિયાર

યેહ રિસાલા (શૈતાન કે બા'ઝ હથિયાર)

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી ઝિયાઈ રાકતુલ્લાહી ને ઉર્દૂ ઝબાન મેં તહરીર ફરમાયા હૈ.

મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી) ને ઇસ રિસાલે કો ગુજરાતી રસ્મુલ ખત મેં તરતીબ દે કર પેશ કિયા હૈ ઔર મક-ત-બતુલ મદીના સે શાએઅ કરવાયા હૈ. ઇસ મેં અગર કિસી જગહ કમી બેશી પાએ તો મજલિસે તરાજિમ કો (બ ઝરીઅએ મક્તૂબ, ઇ-મેઇલ યા SMS) મુત્તલઅ ફરમા કર સવાબ કમાઈયે.

રાબિતા : મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી)

મક-ત-બતુલ મદીના

સિલેક્ટેડ હાઉસ, અલિફ કી મસ્જિદ કે સામને, તીન દરવાઝા,

અહમદઆબાદ-1, ગુજરાત, ઇન્ડિયા

MO. 9374031409 • E-mail : translationmaktabhind@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

શૈતાન કે બા'ઝ હથિયાર

(એક મા'લૂમાતી મકતૂબ)

શૈતાન અપને ખિલાફ લિખા હુવા યેહ રિસાલા (52 સફહાત) પઢને
સે લાખ રોકે મગર આપ મુકમ્મલ પઢ કર ઇસ કે વાર કો નાકામ
બના દીજિયે.

100 હાજતેં પૂરી હોંગી

સુલ્તાને દો² જહાન, મદીને કે સુલ્તાન, રહમતે આ-લમિય્યાન,
સરવરે ઝીશાન صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા ફરમાને જન્નત નિશાન હૈ : જો
મુઝ પર જુમુઆ કે દિન ઓર રાત 100 મર્તબા દુરૂદ શરીફ પઢે અલ્લાહ તઆલા
ઉસ કી 100 હાજતેં પૂરી ફરમાએગા, 70 આખિરત કી ઓર 30 દુન્યા કી ઓર
અલ્લાહ તઆલા એક ફિરિશ્તા મુકરર ફરમા દેગા જો ઉસ દુરૂદે પાક કો મેરી
કબ્ર મેં યૂં પહોંચાએગા જૈસે તુમ્હેં તહાઈફ પેશ કિયે જાતે હૈં, બિલા શુબા મેરા
ઇલ્મ મેરે વિસાલ કે બા'દ વૈસા હી હોગા જૈસા મેરી હયાત મેં હૈ.

(جَمْعُ الْجَوَامِعِ لِلشَّيْطَانِي ج ٧ ص ١٩٩ حديث ٢٢٣٠٥)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! એક દુખ્યારે ઇસ્લામી ભાઈ કી
મેઈલ, મકામાત, ઇસ્લામી ભાઈયોં ઓર ખુદ મેઈલ ભેજને વાલે ઇસ્લામી
ભાઈ કા નામ હઝફ કર કે ચન્દ અચ્છી અચ્છી નિયતોં કે સાથ મઅ બ

ફરમાને મુસ્તફા : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुर्रदे पाक पढा अल्लाह उस पर दस
रहमतें बेजता है. (स्)

તગય્યુર ચન્દ મ-દની ફૂલ હાઝિર હેં. પહલે તસરુફ શુદા મેઈલ પઢ લીજિયે.

મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ મેં તકરીબન 21 સાલ હો ગએ હેં, ઈન 21 સાલોં મેં મ-દની મર્કઝ કી તરફ સે દી ગઈ મુખ્તલિફ ઝિમ્મેદારિયોં કો નિભાને કા મૌકઅ મિલતા રહા હૈ, ઈસ વક્ત બૈરૂને મુલ્ક એક કાબીના કે ખાદિમ કી હૈસિયત સે મ-દની કામ કરને કી સઆદત હાસિલ હૈ. ઈન 21 સાલોં મેં બહુત નશેબો ફરાઝ દેખે લેકિન મ-દની માહોલ મેં ઈસ્તિકામત રહી. “કિસી દૌર મેં ગરીબ ઈસ્લામી ભાઈ કા બહુત ખયાલ કિયા જાતા થા, અગર ઉસ કે સાથ કોઈ મસ્અલા હો જાતા તો ઉસ કી દિલજૂઈ કી જાતી થી લેકિન અબ દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્માદારાન કી શફકતેં “સિર્ફ અમીર લોગોં” કે લિયે હેં!” ઈસ બાત કા એહસાસ ઉસ વક્ત હુવા જબ તીન³ માહ પહલે પાકિસ્તાન જાના હુવા, એક ગરીબ ઈસ્લામી ભાઈ (દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર) કી વાલિદા ફૌત હો ગઈ થી લિહાઝા ઉસ કે ઘર ફાતિહા ખ્વાની કે લિયે હાઝિરી હુઈ. દૌરાને ગુફ્ત-ગૂ ઉસ ને બતાયા કે એક રુક્ને શૂરા હમારે શહર તશરીફ લાએ લેકિન મેરે ઘર ફાતિહા ખ્વાની કે લિયે નહીં આએ. એક રુક્ને શૂરા ને ૨-મઝાન કા પૂરા માહ યહાં ગુઝારા લેકિન વોહ ભી ફાતિહા ખ્વાની કે લિયે ન આએ. એક ઔર ગરીબ ઈસ્લામી ભાઈ કી વાલિદા કા ઈન્તિકાલ હુવા, ઉન્હોં ને ભી ઈસી તરહ કે ખયાલાત કા ઈઝહાર કિયા. ઉસ વક્ત મેં ને સુન લી ઔર સમઝા કે શાયદ યેહ ઈસ્લામી ભાઈ દુરુસ્ત નહીં ફરમા રહે લેકિન ઈસ બાત કા એહસાસ મુઝે ઉસ વક્ત હુવા જબ 9 મુહર્રમ 1434 હિજરી મુતાબિક

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્મત કા રસ્તા ભૂલ ગયા. (ખરૂન)

યકુમ દિસમ્બર 2012 ઈ. બરોઝ હફતા મેરી વાલિદા કા ઇન્તિકાલ હુવા, એમરજન્સી મેં પાકિસ્તાન જાના પડા. એક હફતા રુકા ઇસ કે બા'દ વાપસી હુઈ. 187 મુલ્કોં મેં મ-દની કામ કરને વાલી દા'વતે ઇસ્લામી મેં સે સિર્ફ પાંચ ઇસ્લામી ભાઈયોં ને ફોન કર કે તા'ઝિયત કી. એક રુકને શૂરા કે મક્તબ કી તરફ સે 41 કુરઆને પાક કે ઇસાલે સવાબ કી તરકીબ કી ગઈ. એક ઔર રુકને શૂરા ને ફોન કિયા મગર સિર્ફ તસલ્વી દી, ઇસાલે સવાબ કુછ નહીં. ફાતિહા ખ્વાની કે લિયે એક ઔર ઝિમ્મેદાર તશરીફ લાએ ઉન્હોં ને ઇસાલે સવાબ ભેજને કા કહા લેકિન મેં ઉન કે ઇસાલે સવાબ કા ઇન્તિઝાર હી કરતા રહા, ઉન કો ઔર નિગરાને શહર કો હફતા કે દિન ખત્મે પાક કી દા'વત ભી દી લેકિન..... ક્યૂંકે ગરીબ આદમી હું.

દા'વતે ઇસ્લામી કી તરફ સે ઇસાલે સવાબ..... 46 કુરઆને પાક, ઇન્ફિરાદી કોશિશ સે..... 313 કુરઆને પાક તકરીબન, ઇસ કે ઇલાવા દુરૂદ પાક લાખોં કી તા'દાદ મેં, કલિમએ પાક લાખોં કી તા'દાદ મેં, સૂરએ યાસીન શરીફ, સૂરએ મુલ્ક, સૂરએ રહમાન ઔર બહુત કુછ..... બહુત સે ઇસ્લામી ભાઈ જો દાઢી વાલે નહીં ઉન્હોં ને ભી લાખોં કી તા'દાદ મેં દુરૂદ પાક ઇસાલે સવાબ કિયા.

ઇસ કે બર અક્સ..... (મકામ કા નામ હઝ્ફ કિયા હૈ) એક અમીર આદમી કી ઝોજા બીમાર થી ઉસ કી તીમાર દારી કે લિયે અમીરે અહલે સુન્નાત ﷺ સે ફોન કરવાયા ગયા ઔર ઉસ કો મ-દની ખબરોં મેં ભી દિખાયા ગયા, યેહ મેરી વાલિદા (કી વફાત) સે શાયદ તીન³ દિન બા'દ કા વાકિઆ હૈ.

ફરમાને મુસ્તફી : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ (જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ક હુવા ઓર ઉસ ને મુઝ પર દુરુદ પાક ન પઢા તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (જન્)

પિછલે સાલ..... (મકામ કા નામ હઝફ ક્રિયા હૈ) એક અમીર ઇસ્લામી ભાઈ કા બેટા ફૌત હો ગયા, રુકને શૂરા ને અપના જદ્વલ મન્સૂખ ક્રિયા ઓર ઉસ કે જનાઝે મેં શિર્કત કી તરકીબ કી. અમીરે અહલે સુન્નત ઓર નિગરાને શૂરા સે ફોન ભી કરવાએ ગએ, ઉન કે ખત્મ શરીફ પર રુકને શૂરા ને બયાન ભી ક્રિયા. બૈરૂને મુલ્ક મેં એક ગૈર મુસ્લિમ કે પાસ કામ કરતા હૂં ઉસ ને તીન³ દફઆ ફોન ક્રિયા ઓર તા'ઝિયત કી. મેરે પાસ જો લોગ તા'ઝિયત કે લિયે આએ ઉન મેં કાઉન્સિલર જનરલ ઑફ પાકિસ્તાન ઓર ઉસ કા અમલા, એક સિયાસી જમાઅત કા મકામી સદ્ર, પ્રેસ ઓર વહાં કે મકામી ઉ-લમા ઓર બહુત સે ચાહને વાલે.

કાશ ! ઇસ મુશ્કિલ વક્ત મેં મેરી તહરીક કે ઇસ્લામી ભાઈ મુઝે હૌસલા દેતે ઓર અપને રિશ્તેદારોં ઓર અહલે મહલ્લા કે સામને મેરા ભી ભરમ રહ જાતા, બહર હાલ યેહ એહસાસ હુવા કે “અગર મેં અમીર હોતા તો એસા ન હોતા.”

دُنْیَا تَہ جَہ کَام ن آوے جِہ سૂખِہ وےلے

ઈસ બે ફૈઝ સંઘી કોલૂં બેહતર યાર અકેલે

وَالسَّلَام

સગે મદીના કા એહસાસ..... કહીં

મુઝ સે કોઈ નારાઝ ન હો જાએ.....

ઇસ્લામી ભાઈયોં કી ખિદમતોં મેં તરગીબન અર્ઝ હૈ કે મેઈલ પઢ કર સગે મદીના કો مَاَلِیَّہِہ કો માઝી મેં મુખ્તલિફ જનાઝોં મેં નીઝ તા'ઝિયતોં ઓર ઇયાદતોં કે લિયે જાના યાદ આ રહા હૈ. ﷺ શાયદ હી કોઈ દા'વતે ઇસ્લામી વાલા એસા હોગા જિસ ને મુઝ સે ઝિયાદા ઇયાદતેં કી, જનાઝે પઢે ઓર તદફીન મેં હિસ્સા લિયા હો, મુઝે ડર લગતા થા કે કહીં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جس نے मुज पर दस भरतबा सुब्ब और दस भरतबा शाम दुइदे पाक पढा (उसे क्रियामत के दिन मेरी शफाअत मिलेगी. (अल-अर-रु)

મથિતોં કી તા'જિયતોં ઔર મરીઝોં કી ઇયાદતોં કે લિયે ઘરોં ઔર અસ્પતાલોં મેં જાને કે તઅલ્લુક સે મેરી સુસ્તિયોં ઔર કોતાહિયોં કે સબબ કહીં કોઈ મુઝ સે નારાઝ હો કર સુન્નતોં ભરે મ-દની માહોલ સે દૂર ન જા પડે ! મેરે ખયાલ મેં અગર કિસી કે “સુખ” મેં હિસ્સા ન ભી લિયા જાએ તો આદમી ઇતના નારાઝ નહીં હોતા જિતના “દુખ” યા'ની બીમારી, પરેશાની યા વફાત કે મુઆ-મલાત મેં હમદદી ન કરને વાલે સે નારાઝ હોતા હૈ ! ઇસ ઝિમ્ન મેં મ-દની માહોલ હી કી એક હિકાયત પેશ કરતા હૂં, યુનાન્હે

..... તો મૈં દા'વતે ઇસ્લામી વાલોં સે દૂર હો ગયા

એક ગરીબ ઇસ્લામી ભાઈ કા કિસ્સા ઝિયાદા પુરાના નહીં, ઉન્હોં ને (સગે મદીના ﷺ કો) જો કુછ બતાયા વોહ અપને અલ્ફાઝ મેં અર્ઝ કરતા હૂં : “મૈં બરસોં સે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા થા, અપની બિસાત ભર દા'વતે ઇસ્લામી કા કુછ ન કુછ મ-દની કામ ભી કર લિયા કરતા થા. મૈં બીમાર હુવા, મરઝ ને તૂલ પકડા હતા કે સાહિબે ફિરાશ હો ગયા ઔર છ માહ તક બિસ્તરે અલાલત પર પડા રહા, સદ કરોડ અફસોસ ! બીમારી કે ઉસ મુકમ્મલ દૌરાનિયે મેં હમારે શહર કે કિસી “મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈ” કા મુઝ દુખ્યારે કે ગરીબ ખાને પર તશરીફ લા કર ઇયાદત કરના તો કુજા, કિસી ને ફોન ભી ન ક્રિયા, બલ્કે યકીન માનિયે દિલજૂઈ કે લિયે S.M.S. કરને તક કી કિસી ને ઝહમત ગવારા ન ફરમાઈ. બિના બરીં દા'વતે ઇસ્લામી વાલોં સે એક દમ મેરા દિલ ટૂટ ગયા ઔર મૈં ઉન સે દૂર હો ગયા, હાં એક નેકદિલ બન્દા જો અ-મલન દા'વતે ઇસ્લામી મેં નહીં હૈ ઉસ ને મુઝ પર કમાલ દ-રજા શફકત કા મુઝા-હરા ક્રિયા, હતા કે વોહ મુઝે ડોક્ટરોં કે પાસ ભી લે જાતા રહા, મેરે દિલ મેં ઉસ કી મહબ્બત રાસિખ હો ગઈ ઔર મૈં ઉસ કે કરીબ તર હો ગયા.”

करमाने मुस्तफ़ा : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुइद शरीफ़ न पढ़ा उस ने जफ़ा की. (महारज़ान)

अल्लाह तआला जन्नत के दो जोड़े पहनाओगा

मा'लूम हुआ किसी दुज्यारे इस्लामी भाई की दिलजुई न करने से उस के म-दनी माहोल से दूर जा पड़ने का अन्देशा होता है अगर्थे दूर नहीं होना चाहिये के येह अपने ही पाउं पर कुल्हाड़ा मारने के मु-तरादिफ़ है मगर शैतान वस्वसे डाल कर उस की आभिरत तबाह करने की कोशिश तेज तर कर देता है लिहाज़ा इस तरह कई दूर हो जाते हैं, फिर ऐसे में जो कोई उन पर हाथ रख दे उसी के हो जाते होंगे और क्या बर्हद इस तरह कई बे अमल तो कुछ बद् अकीदा भी बन जाते हों ! बहर हाल मुसीबत ज़दा की ता'ज़ियत में हिकमत ही हिकमत है और येह सवाबे आभिरत का काम है. **करमाने मुस्तफ़ा** : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जो किसी गमजदा शप्स से ता'ज़ियत करेगा अल्लाह उसे तक्वा का लिबास पहनाओगा और इहों के दरमियान उस की इह पर रहमत करमाओगा और जो किसी मुसीबत ज़दा से ता'ज़ियत करेगा अल्लाह उसे जन्नत के जोड़ों में से दो ऐसे जोड़े पहनाओगा जिन की कीमत (सारी) दुन्या भी नहीं हो सकती.

(الْمُعْجَمُ الْأَوْسَطُ ج ٦ ص ٤٢٩ حديث ٩٢٩٢)

ता'ज़ियत किसे कहते हैं ?

ता'ज़ियत का मा'ना है : मुसीबत ज़दा आदमी को सभ्र की तल्कीन करना. “ता'ज़ियत मस्नून (या'नी सुन्नत) है.”

(बहारे शरीअत, जि. 1, स. 852)

इहा हुआ मन गया

जसा अवकात गम ज्वारी और ता'ज़ियत के दुन्या में भी स-मरात देबे जाते हैं, युनान्ये येह उन दिनों की बात है जिन दिनों नूर

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝે પર રોઝે જુમુઆ દુરૂદ શરીફ પઢેગા મે કિયામત કે દિન ઉસ કી શફાઅત કરુંગા. (કુઝાબાલ)

મસ્જિદ કાગઝી બાઝાર બાબુલ મદીના કરાચી મેં મેરી ઇમામત થી, એક ઇસ્લામી ભાઈ પહલે મેરે કરીબ થે ફિર કુછ દૂર દૂર રહને લગે થે, મગર મુઝે અન્દાઝા ન થા. એક દિન ફજા કે બા'દ મુઝે ઉન કે વાલિદ સાહિબ કી વફાત કી ખબર મિલી, મેં ફૌરન ઉન કે ઘર પહોંચા, અભી ગુસ્લે મચ્ચિત ભી ન હુવા થા, દુઆ ફાતિહા કી ઔર લૌટ આયા, નમાઝે જનાઝા મેં શરીફ હો કર કબ્રિસ્તાન સાથ ગયા ઔર તદફીન મેં ભી પેશ પેશ રહા. ઇસ કે ફવાઈદ તસવ્વુર સે ભી બઢ કર હુએ, યુનાન્યે ઉસ ઇસ્લામી ભાઈ ને ખુદ હી ઇન્કિશાફ કિયા કે મુઝે આપ કે બારે મેં કિસી ને વર-ગલાયા થા, ઉસ કી બાતોં મેં આ કર મેં આપ સે દૂર હો ગયા ઔર ઇતના દૂર કે આપ કો આતા દેખ કર છુપ જાતા થા લેકિન મેરે પ્યારે વાલિદ સાહિબ કી વફાત પર આપ કે હમદદના અન્દાઝ ને મેરા દિલ બદલ દિયા, જિસ આદમી ને મુઝે આપ સે બદદિલ કિયા થા વોહ મેરે વાલિદે મર્દૂમ કે જનાઝે તક મેં નહીં આયા. ઇસ વાકિએ કો તા દમે તહરીર કોઈ 35 સાલ કા અર્સા ગુઝર ચુકા હોગા, વોહ ઇસ્લામી ભાઈ આજ ભી બહુત મહબ્બત કરતે હૈં, નિહાયત બા અસર હૈં, તન્ઝીમી તૌર પર કામ ભી આતે હૈં, દાઢી સજાઈ હુઈ હૈ, ખુદ મેરે પીરભાઈ હૈં મગર ઉન કે બાલ બચ્ચે નીઝ દીગર ભાઈ ઔર ખાનદાન કે મઝીદ અફરાદ અત્તારી હૈં, છોટે ભાઈ કા મ-દની હુલ્યા હૈ ઔર દા'વતે ઇસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર હૈં બડે ભાઈ ભી બા ઇમામા હૈં.

દા'વતે ઇસ્લામી મેં ભારી અકસરિચ્ચત ગરીબોં કી હૈ

અગર્યે કિસી સાહિબે સરવત યા હામિલે મન્સબો મન્જિલત શખ્સિચ્ચત કી ઇયાદત યા ઉસ કે સાથ તા'ઝિયત કરના કોઈ ખિલાફે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى غَيْرُ الْوَسْمِ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમહારે લિયે તહારત હૈ. (અહીં)

શરીઅત અમલ નહીં, અચ્છી અચ્છી નિયતોં કે સાથ સુન્નત કે મુતાબિક ઉન કી ઇયાદત વ તા'ઝિયત ભી યકીનન બાઈસે સવાબે આબિરત હૈ. મગર યેહ ન હો કે સિર્ફ માલદારોં, અફસરોં ઔર દુન્યવી શખ્સિયતોં કી ગમ ખ્વારિયાં હોતી રહેં ઔર બેયારે ગરીબ ઇન્તિઝાર હી કરતે રહેં. સય પૂછો તો દા'વતે ઇસ્લામી પહલે ગરીબોં ઔર નાદારોં કી હૈ બા'દ મેં માલદારોં કી, દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની કામ દુન્યા ભર મેં ફૈલાને વાલોં મેં ગુ-રબા હી સફે અવ્વલ મેં હૈં. વફે મદીના હો કર દા'વતે ઇસ્લામી કે લિયે અપની જવાનિયાં લુટાને વાલે કૌન હૈં? મુસલ્લલ 12 માહ ઔર 25 માહ સુન્નતોં કી તરબિયત કે મ-દની કાફિલે કે મુસાફિર બનને વાલે કૌન હૈં? દા'વતે ઇસ્લામી કે ઝેરે ઇન્તિઝામ ચલને વાલી સદહા મસાજિદ કે ઇમામ વ મુઅઝ્ઝિન કૌન હૈં? જામિઆતુલ મદીના ઔર મદારિસુલ મદીના કે હઝારોં મુદરિસીન ઔર મુખ્તલિફ અહમ ઝિમ્મેદારિયોં પર ફાઈઝ નિગરાન કૌન હૈં? યકીન માનિયે ! ગાલિબ નહીં બલ્કે અગ્લબ તા'દાદ ઇન મેં માલદારોં કી નહીં, ગરીબોં યા મુ-તવસ્સિતુલ હાલ ઇસ્લામી ભાઈયોં કી હૈ. ﷺ યેહ આશિકાને રસૂલ સુન્નતોં કી પાબન્દિયોં કે સાથ સાથ મ-દની કામોં કી ભી ખૂબ ખૂબ ધૂમેં મચાતે હૈં, પૂરે ર-મઝાનુલ મુબારક કા એ'તિકાફ હો યા હફતાવાર ઇજતિમાઆત યા મ-દની કાફિલોં કા સફર ઇન મેં ભારી અક્સરિયત ઇન હી “ફુ-કરાએ મદીના” કી હોતી હૈ.

બેશક માલદારોં કા ભી દીન મેં હિસ્સા હૈ

મેં યેહ નહીં કહતા કે માલદાર ઔર બડી શખ્સિયાત કા દીન કે કામોં મેં કોઈ હિસ્સા હી નહીં, બેશક ઇન કા ભી ઝરૂર હિસ્સા હૈ ﷺ ઇન મેં સે ભી હમારે પાસ મુબલ્લિગીન વ ઝિમ્મેદારાન હૈં મગર

ફરમાને મુસ્તફા : صلى الله تعالى عليه و آله وسلم : तुम जहाँ भी हो मुझ पर दुरुद पढ़ो કે तुम्हारा दुरुद मुझ तक पहुँचता है. (طبرانی)

નિસ્બતન ઇન કી તા'દાદ નિહાયત કમ હૈ. સરમાયા દારોં ઔર દુન્યવી શક્સિયાત મેં વક્ત કી કુરબાની દેને વાલે અકલ્લે કલીલ હોતે હેં, ઇન હઝરાત કી અક્સરિયત સિર્ફ ઝકાત વ અતિયાત દેને પર ઇક્તિફા કરતી હૈ. બેશક અહલે સરવત મેં ભી નેકી કી દા'વત કી ધૂમેં મયાઈ જાએં, ﷺ યેહ હઝરાત મસ્જિદેં ઔર મદ્રસે બનવાતે હેં ઔર ઇન મા'નોં મેં ઇન સે ભી દીને ઇસ્લામ કી રૌનકેં હેં. ઇન પર ભી ઇન્ફિરાદી કોશિશેં જારી રખી જાએં તાકે ઇન મેં નમાઝિયોં કી તા'દાદ મેં ઇઝાફા હો ઔર યેહ ભી સુન્નતોં કી તરબિયત કે મ-દની કાફિલોં કે મુસાફિર બનેં. મગર ઇસ કા મતલબ હરગિઝ યેહ નહીં કે ગરીબ ઇસ્લામી ભાઈ ભુલા દિયે જાએં ઔર બેચારે આપ કી જાનિબ સે હોને વાલી ઇન્ફિરાદી કોશિશ ઔર ઇસ કે ઝરીએ મિલને વાલી નેકી કી દા'વત, ઇયાદત વ તા'ઝિયત ઔર ઇસાલે સવાબ કી મજલિસ મેં આપ કી શિર્કત કે લિયે તરસતે રહેં ઔર આપ ઉન અહલે સરવત કે યહાં મયિત હો જાને કી સૂરત મેં ઉન કે ઘરોં પર ઉઝ ઉઝ કર પહોંચતે હોં, ઉન સે ઇન્તિહાઈ ખાશિઆના બલ્કે ખુશા-મદાના લહજે મેં બાતચીત કરતે હોં, ઉન કી ખુશનૂદી પાને કે લિયે ઉન કે ફૌત શુ-દગાન કે લિયે ઇસાલે સવાબ કા અમ્બાર લગાતે હોં, દા'વતે ઇસ્લામી કે અહમ ઝિમ્મેદારાન સે ઉન કી તા'ઝિયત કે લિયે ફોન કરવાતે હોં, ફિર કારકર્દગી ભી વુસૂલ કરતે હોં કે આયા ફુલાં “પાર્ટી” યા શક્સિયત કો આપ ને ફોન ક્રિયા યા નહીં ? ઉમ્મીદ કરતા હું મેરી યેહ બાતેં અહલે સરવત કી ભી સમઝ મેં આતી હોંગી ! યેહ હઝરાત ભી ગૌર ફરમાએં કે અગર ઇન કી કોઠી કે ચોકીદાર કા વાલિદ ફૌત હો જાએ તો ઇન કા તર્જે અમલ કયા હોતા હૈ ઔર વાકિફ કારોં મેં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर इस मरतबा दुश्मद पाक पढा अल्लाह उस पर सो रउमतें नाजिल करमाता है. (जब्र)

સે કિસી સિયાસી યા સમાજી લીડર યા સરમાયા દાર કે વાલિદ કા ઇન્તિકાલ હો જાએ તો ફિર કયા અન્દાઝ હોતા હૈ ! દુન્યવી શખ્સિયત કે જનાઝે મેં ઔર ગરીબ આદમી અગર્યે નેક નમાઝી હો ઉસ કે જનાઝે મેં અવામી હાઝિરી કા ફર્ક કૌન નહીં જાનતા ! બહર હાલ ! ઐસા નહીં હોના ચાહિયે, માલદારોં કો ભી ચાહિયે કે અપને મુલાઝિમોં ઔર ચોકીદારોં વગૈરા કે સાથ ખૂબ ખૂબ ગમ ખ્વારી ભરા બરતાવ ફરમાએ.

ગુરબત કે ફઝાઇલ

ગરીબ વ અમીર દોનોં હી તીન ફરામીને મુસ્તફા ﷺ મુલા-હઝા ફરમાએ : (1) મેં ને જન્નત મેં મુલા-હઝા ફરમાયા તો અહલે જન્નત મેં ફુ-કરા કો ઝિયાદા દેખા. (2) ફુ-કરા, માલદારોં સે 500 બરસ પહલે જન્નત મેં જાએંગે. (3) જો શખ્સ અચ્છી તરહ નમાઝ પઢતા હો, ઉસ કે અયાલ (યા'ની ઘર વાલે) ઝિયાદા ઔર માલ કમ હો ઔર વોહ શખ્સ મુસલ્માનોં કી ગીબત ન કરતા હો મેં ઔર વોહ જન્નત મેં ઇન દો (ઉગ્લિયોં) કી તરહ હોંગે. (યા'ની આપ ﷺ ને અંગુશ્તે શહાદત ઔર બીચ કી ઉગલી મિલા કર દિખાયા) (جَمْعُ الْجَوَامِعِ لِلشُّوْطَى ٧ ص ١٤٩ حديث ٢١٨٣٥)

“ઇજતિમાએ ઝિકો ના'ત” બરાએ ઇસાલે સવાબ

દા'વતે ઇસ્લામી કે તમામ ઝિમ્મેદારોં કી ખિદમતોં મેં મ-દની ઇલ્તિજા હૈ કે આપ કે યહાં કિસી ઇસ્લામી ભાઈ કો મરઝ યા મુસીબત (મ-સલન બચ્ચા બીમાર હોના, નોકરી છૂટના, ચોરી યા ડકૈતી હોના, સ્કૂટર યા મોબાઇલ ફોન છિન જાના, હાદિસા પેશ આના, કારોબાર મેં નુકસાન હો જાના, ઇમારત ગિર જાના, આગ લગ જાના, કિસી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुझ पर दुर्दुद शरीफ़ न पड़े तो वोह लोगो में से क्यूँस तरीन शम्स है. (अबुजरी)

કી વફાત હો જાના વગૈરા કોઈ સા ભી સદમા) પહોંચે, સવાબ કી નિચ્ચત સે ઉસ દુખ્યારે કી દિલજૂઈ કર કે સવાબે અઝીમ કે હકદાર બનિયે કે ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : “بَشَكَ اَللّٰهُ تَعَالٰى اَن يَّكُنَّ اَلْمُغْتَمِبُ الْكَبِيرُ” (ص ۱۱۰۹ حديث ۱۱۰۷۹) ઈન્તિકાલ હો જાને પર હો સકે તો ફૌરન મચ્ચિત કે ઘર વગૈરા પર હાઝિરી દીજિયે, મુશ્કિના સૂરત મેં ગુસ્લે મચ્ચિત, નમાઝે જનાઝા બલ્કે તદફીન મેં ભી હિસ્સા લીજિયે. માલદારોં ઔર દુન્યવી નામદારોં કી દિલજૂઈ કરને વાલોં કી ઉમૂમન અચ્છી ખાસી તા’દાદ હોતી હૈ, મગર બેચારે ગરીબોં કા પુરસાને હાલ કૌન ? બેશક અચ્છી અચ્છી નિચ્ચતોં કે સાથ આપ અહલે સરવત કી તા’ઝિયત ફરમાઈયે મગર ગરીબોં કો ભી નઝર અન્દાઝ મત કીજિયે, ઈન “શખ્સિયાત” કે સાથ સાથ બિલ ખુસૂસ આપ કે જિસ મા તહત ગરીબ ઈસ્લામી ભાઈ કે યહાં મચ્ચિત હો જાએ, ઉસે રિશ્તેદારોં વગૈરા કો જમ્મ કરને કી તરગીબ દિલા કર ઉસ કે મકાન પર ઝિયાદા સે ઝિયાદા 92 મિનટ કા “ઈજતિમાએ ઝિકો ના’ત” રખિયે, અગર સબ તક આવાઝ પહોંચતી હો તો ફિર બિલા હાજત “સાઉન્ડ સિસ્ટમ” લગાને કે મુઆ-મલે મેં ખુદા સે ડરિયે, હસ્બે હૈસિયત લંગરે રસાઈલ કા ઝરૂર ઝેહન દીજિયે, મગર તઆમ કા એહતિમામ હરગિઝ ન હોને દીજિયે, (મસ્અલા : તીજે કા ખાના અગ્નિયા કે લિયે જાઈઝ નહીં સિફ ગુ-રબા વ મસાકીન ખાએં, તીન દિન કે બા’દ ભી મચ્ચિત કે ખાને સે અગ્નિયા (યા’ની જો ફકીર ન હોં ઉન) કો બચના ચાહિયે.) જો વક્ત તૈ હો જાએ ઉસ કી પાબન્દી કીજિયે, “બા’દ નમાઝે ઈશા હોગા” કહને કે બજાએ ઘડી કે મુતાબિક વક્ત તૈ કીજિયે

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : اِذَا كَانَ مِنْكُمْ شَيْءٌ فَاجْعَلُوهُ خَيْرًا مِنْكُمْ اَوْ خَيْرًا مِنْكُمْ اَوْ خَيْرًا مِنْكُمْ
મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પડે. (૫૭)

મ-સલન રાત 9 બજે કા તૈ હુવા હૈ તો લોગોં કા ઇન્તિઝાર કિયે બિગૈર ઠીક વક્ત પર તિલાવત સે આગાઝ કર દીજિયે, ફિર ના'ત શરીફ (દૌરાનિયા 25 મિનટ), સુન્નતોં ભરા બયાન (દૌરાનિયા 40 મિનટ) ઔર આબિર મેં ઝિકુલ્લાહ (દૌરાનિયા 5 મિનટ), રિકકત અંગેઝ દુઆ (દૌરાનિયા 12 મિનટ) ઔર સલાતો સલામ (તીન અશઆર) મઅ ઇખ્તિતામી દુઆ (દૌરાનિયા 3 મિનટ). અલાકે કે તમામ ઝિમ્મેદારાન, મુબલ્લિગીન, મુઝ્કિના સૂરત મેં મર્કઝી મજલિસે શૂરા કે અરાકીન ઔર દીગર ઇસ્લામી ભાઈયોં કી શિર્કત યકીની બનાઈયે ઔર કોશિશ કર કે ઇસાલે સવાબ કે લિયે વહાં સે હાથોં હાથ મ-દની કાફિલે સફર કરવાઈયે.

સગે મદીના غَفَىٰ عَنهُ કી જાનિબ સે કી ગઈ જવાબી મેઘલ

سَمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ સગે મદીના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી غَفَىٰ عَنهُ કી જાનિબ સે મુબલ્લિગે દા'વતે ઇસ્લામી મેરે મીઠે મીઠે મ-દની બેટે..... અત્તારી سَلَّمَ الْبَارِی કી ખિદમત મેં,

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَلَى كُلِّ حَال

આંખેં રો રો કે સુજાને વાલે

જાને વાલે નહીં આને વાલે

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

નિગરાને શૂરા અબૂ હામિદ ઇમરાન અત્તારી سَلَّمَ الْبَارِی ને મુઝે આપ કી મેઈલ ફોરવર્ડ કી, જિસ મેં આપ કી અમ્મીજાન કી વફાતે હસરત આયાત કા તઝકિરા થા, સબ્રો હિમ્મત ઔર હૌસલે સે કામ લીજિયે ઔર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દો સો બાર દુરુદ પાક પઢા ઉસ કે દો સો સાલ કે ગુનાહ મુઆફ હોગે. (ક્રામલ)

સબ ઘર વાલોં કો ભી યેહી તલ્કીન ફરમાઈયે. અલ્લાહ તબા-ર-ક વ તઆલા મર્દૂમા કો ગરીકે રહમત કરે, બે હિસાબ બખ્શે, આપ કો ઔર તમામ લવાહિકીન કો સબ્રે જમીલ ઔર સબ્રે જમીલ પર અજે જઝીલ મર્દમત ફરમાએ.

اٰمِیْن بِجَاذِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

આહ ! મુઝ ગુનાહગારોં કે સરદાર કે પાસ નેકિયાં કહાં ! ગુનાહોં કા અમ્બાર હે, કાશ ! ગુનાહોં કા બખ્શને વાલા રબ્બે ગર્ફકાર جَلَّ جَلَّ મુઝ પાપી વ બદકાર કો મુઆફી કી ભીક સે નવાઝ કર મહૂઝ અપની રહમત સે મેરી ખતાઓં કે પુલન્દે પર અતાઓં કી બારિશેં ફરમા દે ઔર મેરે ગુનાહ નેકિયોં સે બદલ દે. ઝહે નસીબ ! એસા હી હો, અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી રહમત કે ભરોસે મેં અપને પાસ મૌજૂદ તમામ નેકિયોં કા રહમતે ઇલાહી કે મુતાબિક મિલને વાલા સવાબ બારગાહે રિસાલત મઆબ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم મેં નઝર કર કે આપ કી વાલિદએ મર્દૂમા કો ઈસાલ કરતા હું.

તહરીર બા'ઝ અવકાત અપને મુહરિર કે મિઝાજ કી અકકાસ હોતી હૈ

ઉમૂમન આદમી કો અપની તા'રીફ અચ્છી હી લગતી હૈ ઔર ગ-લતી બતાને વાલા એક આંખ નહીં ભાતા એસોં હી કી તરજુમાની કરતે હુએ કિસી ને કહા હૈ :

નાસિહા ! મત કર ! નસીહત દિલ મેરા ઘબરાએ હે

ઉસ કો દુશ્મન જાનતા હું જો મુઝે સમઝાએ હે

દુઆ ગો હું કે અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝઝત બ તુફૈલે તાજદારે રિસાલત صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم હમારી બે હિસાબ મફિરત કરે ઔર નસીહત કબૂલ કરને વાલા કલ્બ ઇનાયત ફરમાએ. اٰمِیْن بِجَاذِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ જલ્ જલ્ તુમ પર રહમત ભેજેગા. (ابن سعد)

મીઠે મીઠે મ-દની બેટે ! આપ કી મેઈલ મેં મુઝ પર “શૈતાન કે બા'ઝ હથિયારોં કા ઈન્કિશાફ” હુવા હૈ. ખુદાએ ગફ્ફાર જલ્ જલ્ હમેં શૈતાન કે હર વાર સે મહફૂઝ ફરમાએ. આમીન. બરાએ મેહરબાની સચ્ચિદુના ફારૂકે આ'ઝમ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ કા ચેહ ઈશદિ ગિરામી : “મુઝે વોહ શખ્સ મહબૂબ (યા'ની પ્યારા) હૈ જો મેરે ઉયૂબ સે મુઝે આગાહ કરે.” (الطبقات الكبرى لابن سعد ج ۳ ص ۲۲۲) પેશે નઝર રખતે હુએ મેરે મ-દની ફૂલોં પર ઠન્ડે દિલ સે ગૌર ફરમાતે ચલે જાઈયે. દેખિયે ! મુઝ સે નારાઝ ન હો જાના, મેરે આકા આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા ખાન رَحْمَةُ اللہِ عَلَيْہِ કે ઈસ અનમોલ કૌલ કા વાસિતા જિસ મેં ઈશદિ ફરમાયા ગયા હૈ : “ઈન્સાફ પસન્દ તો ઉસ કે મમ્નૂન (યા'ની શુક ગુઝાર) હોતે હેં જો ઉન્હેં સવાબ (યા'ની દુરુસ્તી) કી રાહ બતાએ.” (મહફૂઝાતે આ'લા હઝરત (ચાર હિસ્સે), સ. 220, મક-ત-બતુલ મદીના, બાબુલ મદીના કરાચી) હઝાર બાર પાઉં પકડ કર ઔર લાખોં મા'ઝિરતોં કે સાથ અર્ઝ હૈ : તહરીર બસા અવકાત અપને મુહર્રિર (યા'ની લિખને વાલે) કી કલ્બી કેફિયાત કી અક્કાસ હોતી હૈ, મેઈલ પઢ કર ઈસ્લાહ કી ઝરૂરત મહસૂસ હુઈ લિહાઝા કુછ મ-દની ફૂલ હાઝિરે ખિદમત કરતા હૂં અગર મેરે ચેહ મહસૂસાત ગલત હોં તો દસ્ત બસ્તા મુઆફી કી ખૈરાત કા ખ્વાસ્ત-ગાર હૂં.

ખુદ કો “અહમ શખ્સિયત” સમઝના ભૂલ હૈ

જબ ઈન્સાન અપને આપ કો “અહમ” ન સમઝે તો ઉસે કિસી કે “ન પૂછને” કા ગમ ભી નહીં પહોંચતા. મેરે ભોલેભાલે મ-દની બેટે ! જિન કો પૂછા નહીં જાતા બસા અવકાત ઉન કી ભી અપની શાનેં હુવા કરતી હેં.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદ પાક પઢો બશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરુદ પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મઝ્ફિરત હૈ. (ખામ)

કાશ કે હમ ભી ઐસે હોતે જૈસા કે હઝરતે સચ્ચિદુના હસન ﷺ સે મરવી હૈ કે અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સચ્ચિદુના અલિયુલ મુર્તાઝા શેરે ખુદા ﷻ ને ઇશાદિ ફરમાયા : “અલ્લાહ ﷻ કે ગુમનામ બન્દોં કે લિયે ખુશ ખબરી હૈ ! વોહ બન્દે જો ખુદ તો લોગોં કો જાનતે હૈં લેકિન લોગ ઉન્હેં નહીં પહચાનતે અલ્લાહ ﷻ ને (જન્નત પર મુકરર ફિરિશ્તે હઝરતે સચ્ચિદુના) રિઝવાન ﷺ કો ઇન કી પહચાન કરા દી હૈ, યેહી લોગ હિદાયત કે રોશન ચરાગ હૈં ઓર અલ્લાહ ﷻ ને તમામ તારીક ફિતને ઇન પર ઝાહિર ફરમા દિયે હૈં. અલ્લાહ ﷻ ઇન્હેં અપની રહમત (સે જન્નત) મેં દાખિલ ફરમાએગા. યેહ શોહરત યાહતે હૈં ન ઝુલ્મ કરતે હૈં ઓર ન હી રિયાકારી મેં પડતે હૈં.”

(“અલ્લાહ વાલોં કી બાતેં”, જિ. 1, સ. 162, ૧૧૮, ૧૧૯)

દીન કી ખિદમત કે સબબ ઇઝત કી તલબ

મેરે મીઠે મીઠે મ-દની બેટે ! કિસી શખ્સ કા અપને લિયે યેહ ઝેહન બના લેના કે મૈં ને ચૂંકે દીન કી ખિદમત કી (યા અહકામે શરીઅત કે ઐન મુતાબિક દા'વતે ઇસ્લામી કા મ-દની કામ ક્રિયા હૈ) ઇસ લિયે મુઝે ફુલાં ફુલાં મુરાઆત મિલની હી યાહિએં, મેરી હૈસિયત તસ્લીમ કી જાએ, મેરી હૌસલા અફઝાઈ હોની યાહિયે (હાલાં કે યેહ એક તરહ સે અપની તા'રીફ કા મુતા-લબા હૈ કે હૌસલા અફઝાઈ ઉમૂમન તા'રીફ કર કે હોતી હૈ) મેરી દિલજૂઈ ભી હોતી રહે, મુઝ પર મુસીબત આએ તો મુઝે બ શુમૂલ શખ્સિયાત કસીર અફરાદ દિલાસા દેં (કે મૈં ને દીન કે બડે બડે કામ જો ક્રિયે હૈં !) યાદ રખિયે ! દીન કી ખિદમત આ'લા દ-રજે કી ઇબાદત હૈ ઓર ઇબાદત પર દુન્યા વાલોં સે ઇવઝ વ બદલા તલબ કરને કી ઇજાઝત નહીં, જિસે અપની

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હે અલ્લાહ ઓઝલ ઓસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લખતા હે ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હે. (મુવાઝઝ)

દીની ખિદમાત કા એહસાસ હો ઓર ઇસ બિના પર ઓસ કા નફસ વાહ વાહ ઓર ઇઝ્ઝત વગૈરા કી તલબ મહસૂસ કરે ઓસે “રિયાકારી કી તા’રીફ” પર નઝર કર લેની ચાહિયે, યુનાન્યે દા’વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મતબૂઆ 616 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, “નેકી કી દા’વત” સફહા 66 પર હે : રિયા કી તા’રીફ યેહ હે : “અલ્લાહ ઓઝલ ઓઝલ કી રિઝા કે ઇલાવા કિસી ઓર ઇરાદે સે ઇબાદત કરના.” ગોયા ઇબાદત સે યેહ ગરઝ હો કે લોગ ઇસ કી ઇબાદત પર આગાહ હોં તાકે વોહ ઉન લોગોં સે માલ બટોરે યા લોગ ઇસ કી તા’રીફ કરેં યા ઇસે નેક આદમી સમઝેં યા ઇસે ઇઝ્ઝત વગૈરા દેં.

(الْكَوْاِجُزُ عَنْ أَقْرَابِ الْكِبَائِرِ ج 1 ص 81)

રિયાકારી કા દર્દનાક અઝાબ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ હે : “બેશક જહન્નમ મેં એક વાદી હે જિસ સે જહન્નમ રોઝાના ચાર સો મર્તબા પનાહ માંગતા હે, અલ્લાહ ઓઝલ ઓઝલ ને યેહ વાદી ઉમ્મતે મુહમ્મદિય્યહુ સલામ વાલો વાલો કે ઓઝલ ઓઝલ રિયાકારોં કે લિયે તથ્યાર કી હે જો કુરઆને પાક કે હાફિઝ, ગૈરુલ્લાહ કે લિયે સ-દકા કરને વાલે, અલ્લાહ ઓઝલ ઓઝલ કે ઘર કે હાજી ઓર રાહે ખુદા ઓઝલ ઓઝલ મેં નિકલને વાલે હોંગે.”

(الْمُعْجَمُ الْكَبِيرُ ج 12 ص 136 حدیث 12803)

બચા લે રિયા સે બચા યા ઇલાહી

તૂ ઇખ્લાસ કર દે અતા યા ઇલાહી

أَمِينَ بِجَاذِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

(તફસીલી મા’લૂમાત કે લિયે મક-ત-બતુલ મદીના કી મતબૂઆ 166 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ “રિયાકારી” કા મુતા-લઆ ફરમાઇયે)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने किताब में मुझ पर दुइद पाक लिखा तो जब तक मेरा नाम उस में रहेगा फिरिश्ते उस के लिये इस्तिस्कार करते रहेंगे. (ज़ंज़)

ખુદ પસન્દી કી તબાહ કારિયાં

ખુદ પસન્દી કી તા'રીફ

મીઠે મીઠે મ-દની બેટે ! બસા અવકાત આદમી નેક કામ તો કરતા હૈ મગર ઉસ પર શૈતાન કા હથિયાર કારગર હો ચુકા હોતા હૈ ઓર વોહ ઇસે અપના ઝાતી કારનામા સમઝ બૈઠતા હૈ ઉસે યેહ એહસાસ નહીં રહતા કે અલ્લાહ ﷻ કી દી હુઈ તૌફીક હી સે મૈં યેહ કર રહા હૂં. સભી કે લિયે ઝરૂરી હૈ કે વોહ શૈતાન કે ઇસ હથિયાર ઉજબ યા'ની “ખુદ પસન્દી” કી તા'રીફ ઓર ઇસ કી તબાહ કારિયોં પર નઝર રખેં. ખુદ પસન્દી કી તા'રીફ યેહ હૈ : અપને કમાલ (મ-સલન ઇલ્મ યા અમલ યા માલ) કો અપની તરફ નિસ્બત કરના ઓર ઇસ બાત કા ખૌફ ન હોના કે યેહ છિન જાએગા. ગોયા ખુદ પસન્દ શખ્સ ને'મત કો મુન્ઈમે હકીકી (યા'ની અલ્લાહ ﷻ) કી તરફ મન્સૂબ કરના હી ભૂલ જાતા હૈ. (યા'ની મિલી હુઈ ને'મત મ-સલન સિદ્દહત યા હુસ્નો જમાલ યા દૌલત યા ઝિહાનત યા ખુશ ઇલ્હાની યા મન્સબ વગૈરા કો અપના કારનામા સમઝ બૈઠના ઓર યેહ ભૂલ જાના કે સબ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત હી કી ઇનાયત હૈ) (احیاء العلوم ج ۳ ص ۴۰۴)

ખુદ પસન્દી કી અહમ વઝાહત

હુજજતુલ ઇસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી ﷺ લિખતે હૈં : જો શખ્સ ઇલ્મ, અમલ ઓર માલ કે ઝરીએ અપને નફ્સ મેં કમાલ જાનતા હો ઉસ કી “દો? હાલતેં” હૈં : ઇન મેં સે એક યેહ હૈ કે ઉસે ઉસ કમાલ કે ઝવાલ

કા ખૌફ હો યા'ની ઈસ બાત કા ઉર હો કે ઈસ મેં કોઈ તબ્દીલી આ જાએગી યા બિલ્કુલ હી સલ્બ ઔર ખત્મ હો જાએગા તો એસા આદમી “ખુદ પસન્દ” નહીં હોતા. દૂસરી હાલત યેહ હૈ કે વોહ ઈસ કે ઝવાલ (યા'ની કમ યા ખત્મ હોને) કા ખૌફ નહીં રખતા બલ્કે વોહ ઈસ બાત પર ખુશ ઔર મુત્મઈન હોતા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ને મુઝે યેહ ને'મત અતા ફરમાઈ હૈ ઈસ મેં મેરા અપના કમાલ નહીં. યેહ ભી “ખુદ પસન્દી” નહીં હૈ ઔર ઈસ કે લિયે એક તીસરી હાલત ભી હૈ જો ખુદ પસન્દી હૈ ઔર વોહ યેહ હૈ કે ઉસે ઉસ કમાલ કે ઝવાલ (યા'ની કમ યા ખત્મ હોને) કા ખૌફ નહીં હોતા બલ્કે વોહ ઈસ પર મસરૂર વ મુત્મઈન હોતા હૈ ઔર ઉસ કી મસરૂત કા બાઈસ યેહ હોતા હૈ કે યેહ કમાલ, ને'મત વ ભલાઈ ઔર સર બુલન્દી હૈ, વોહ ઈસ લિયે ખુશ નહીં હોતા કે યેહ અલ્લાહ તઆલા કી ઈનાયત ઔર ને'મત હૈ બલ્કે ઉસ (યા'ની ખુદ પસન્દ બન્દે) કી ખુશી કી વજહ યેહ હોતી હૈ કે વોહ ઉસે અપના વસ્ફ (યા'ની ખૂબી) ઔર ખુદ અપના હી કમાલ સમઝતા હૈ વોહ ઈસે અલ્લાહ તઆલા કી અતા વ ઈનાયત તસવ્વુર નહીં કરતા.

(احياء القلوب ۳ ص ۱۰۴)

(إحياء العلوم ج ٣ ص ٤٥٤)

બા'ઝ અવકાત ઈન્સાન બ ઝાહિર અચ્છે આ'માલ કરતા હૈ લેકિન વોહ ઉસ કે અપને હક મેં અચ્છે નહીં હોતે ક્યૂંકે શૈતાન કા હથિયાર ઉસ પર ચલ જાને કે સબબ વોહ ઉસ પર ઈતરાતા હૈ કે મેં બહુત નેક કામ કરતા હૂં, ખૂબ દીન કી ખિદમત કરતા હૂં, મેં ને યેહ ભી ક્રિયા ઔર વોહ ભી ક્રિયા, વોહ યેહ ભૂલ જાતા હૈ કે મુઝે ઈસ કી તૌફીક મેરે પરવર દગાર **وَعَزَّوَجَلَّ** ને અતા ફરમાઈ હૈ, એસે ઈતરાને વાલોં કો ડર જાના ચાહિયે કે પારહ

ઈસ આયતે કરીમા કે તહત મુફ્સિરે શહીર, હકીમુલ ઉમ્મત,
હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન **حَمَةُ الْحَيَّانِ عَلَيْهِ إِسْرَمَاتُهُ** હૈં : યેહ આયત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: جِس کے پاس میرا لڑکے لڑવા اور اُس نے مجھ پر دڑدے پاک نہ پڑا تھک کر
 وہ بڑھ بڑھ گیا۔ (بخاری)

ઉન લોગોં કે મુ-તઅલ્લિક નાઝિલ હુઈ જો અપની નેકિયોં પર ફપ્ર કરતે થે ઔર ફપ્રિયા કહતે થે કે હમારી નમાઝેં ઔસી હેં ! હમારે રોઝે ઔસે હેં ! હમ ઔસે ! ઉસ (યા'ની અલ્લાહ તઆલા) હી કા જાનના કાફી હૈ તુમ અપને તક્વા તહારત કા લોગોં મેં કયૂં એ'લાન કરતે હો ! લુલ્હ તો જબ હે કે બન્દા કહે : “મેં ગુનહગાર હૂં” રબ (عَزَّوَجَلَّ) કહે : યેહ પરહેઝ ગાર હૈ ! જૈસે અબૂ બક સિદ્દીક (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ) (નૂરુલ ઈરફાન, સ. 841, 842)

ઈસ આયતે કરીમા કે તહત હુજજતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હેં : હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને જુરૈજ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હેં : ઈસ કા મા'ના યેહ હૈ કે જબ તુમ અથ્થા અમલ કરો તો યેહ ન કહો : “મેં ને અમલ કિયા.” (احیة العلوم ج ۳ ص ۴۰۲)

ખુદ પસન્દી કી મઝમ્મત પર બુઝુગાને દીન કે 5 ફરામીન

﴿1﴾ ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિ-દતુના આઈશા સિદ્દીકા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا ફરમાયા : જબ ઉસે યેહ ગુમાન હો કે મેં નેકૂકાર યા'ની નેક આદમી હૂં. (احیة العلوم ج ۳ ص ۴۰۲)

﴿2﴾ મશહૂર તાબેઈ હઝરતે સય્યિદુના ઝૈદ બિન અસ્લમ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હેં : અપને આપ કો નેકૂકાર મત કરાર દો કયૂંકે યેહ ખુદ પસન્દી હૈ. (ایضاً)

﴿3﴾ હઝરતે સય્યિદુના મુતરિફ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હેં : મેં રાત ભર ઈબાદત કરું ઔર સુબહ ખુદ પસન્દી મેં પડું યા'ની યેહ સમઝૂં કે મેં તો બડા નેક આદમી હૂં ઈસ સે બેહતર યેહી હૈ કે રાત સોયા રહું ઔર સુબહ રાત કી ઈબાદત સે મહરૂમી પર અફસોસ કરું. (ایضاً)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ وَابْرَهُ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुइद पाक पढा अल्लाह उस पर दस रडमतें भजता है. (مسلم)

﴿4﴾ હઝરતે સય્યિદુના બિશર બિન મન્સૂર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْعَفُور उन लोगों में से थे जिन को देख कर अल्लाह तआला और आबिरत का घर याद आता है, क्यूंके वोह ईबादत की पाबन्दी करते थे. आप رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِ ने एक दिन नमाज़ पढी, એક શપ્સ પીછે ખડા દેખ રહ્યા થા. આપ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِ ने सलाम ફેરા તો (ખૌફે ખુદા સે મગ્લૂબ હો કર ખુદ પસન્દી સે બચને કે લિયે બતૌરે આજિઝી) ફરમાયા : જો કુછ મુઝ સે દેખા હૈ ઇસ સે તુમ્હે તઅજજુબ નહીં હોના ચાહિયે ક્યૂંકે શૈતાને લઈન ને ફિરિશતોં કે હમરાહ એક તવીલ અર્સા અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત عَزَّ وَجَلَّ की ईबादत की ફિર उस का जो अन्जाम हुवा वोह वाजेह व जाहिर है. (अब्द ६५३)

﴿5﴾ હુજજતુલ ઇસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِی ફરમાતે હૈં : નેક કામોં કી તૌફીક અલ્લાહ તઆલા કી ને'મતોં મેં સે એક ને'મત ઔર उस કે અતિય્યાત મેં સે એક અતિય્યા (યા'ની બખ્શિશ) હૈ લેકિન ખુદ પસન્દી હી કી વજહ સે નાદાન ઇન્સાન અપની ઝાત કી તા'રીફ કરતા ઔર પાકીઝગી ઝાહિર કરતા હૈ ઔર જબ વોહ અપની રાય, અમલ ઔર અક્લ પર ઇતરાતા હૈ તો ફાએદા હાસિલ કરને, મશ્વરા લેને ઔર પૂછને સે બાઝ રહતા ઔર યૂં અપને આપ પર ઔર અપની રાય પર એ'તિમાદ કરતા હૈ. (કે મેંભી તો સમઝ બૂઝ રખતા હું, ક્યા ઝરૂરત હૈ કે દૂસરોં સે મશ્વરા લૂં!) (अब्द ८८८)

આગે ચલ કર મઝીદ ફરમાતે હૈં : આબિદ કો અપની ઇબાદત પર, આલિમ કો અપને ઇલ્મ પર, ખૂબ સૂરત કો અપની ખૂબ સૂરતી ઔર હુસ્નો જમાલ પર ઔર માલદાર કો અપની માલદારી પર ઇતરાને કા કોઈ હક નહીં પહોંચતા ક્યૂંકે સબ કુછ અલ્લાહ તઆલા કે ફઝ્લો કરમ સે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્મત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ટર્મીન)

હૈ. (اصباح) યા'ની ઝિહાનત, ઇલાજ કરને કી સલાહિયત, ખુશ ઇલ્હાની વ ખુશ બયાની વગૈરા કી ને'મત વગૈરા જિસ કો જો કુછ મિલા ઉસ મેં બન્દે કા અપના કોઈ કમાલ હી નહીં જો દિયા જિતના દિયા સબ અલ્લાહ તઆલા ને હી દિયા હૈ.

ખુદ પસન્દી કા ઇલાજ

હુજજતુલ ઇસ્લામ હઝરતે સચ્ચિદુના ઇમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી رحمة الله تعالى ફરમાતે હેં : સહાબએ કિરામ عليهم الرضوان (મુતકી વ પરહેઝ ગાર ઔર સિદ્દકો ઇખ્લાસ કે પૈકર હોને કે બા વુજૂદ ખુદા કે ડર કે સબબ) તમન્ના કિયા કરતે થે કે કાશ ! વોહ મિટ્ટી, તિન્કે ઔર પરિન્દે હોતે. (તાકે બુરે ખાતિમે ઔર અઝાબે કબ્રો આખિરત સે બે ખૌફ હોતે) તો જબ સહાબા કી યેહ કેફિયત થી તો કોઈ સાહિબે બસીરત (સમઝદાર શપ્સ) કિસ તરહ અપને અમલ પર ઇતરા સકતા યા નાઝ કર સકતા હૈ ઔર કિસ તરહ અપને નફસ કે મુઆ-મલે મેં બે ખૌફ રહ સકતા હૈ ! તો યેહ (યા'ની સહાબએ કિરામ عليهم الرضوان કા ખૌફ ઔર ઉન કી આજિઝી ઝેહ્ન મેં રખના) ખુદ પસન્દી કા ઇલાજ હૈ ઔર ઇસ સે ઇસ કા માદા બિલ્કુલ જડ સે ઉખડ જાતા હૈ ઔર જબ યેહ (યા'ની સહાબએ કિરામ عليهم الرضوان કે ડરને કા અન્દાઝ) દિલ પર ગાલિબ આતા હૈ તો સલ્બે ને'મત (યા'ની ને'મત છિન જાને) કા ખૌફ ઇસે ઇતરાને (ઔર ખુદ કો “કુછ” સમઝને સે) બચાતા હૈ બલ્કે જબ વોહ કાફિરોં ઔર ફાસિકોં કો દેખતા હૈ કે કિસી ગ-લતી કે બિગૈર હી જબ ઉન (યા'ની કાફિરોં) કો ઇમાન સે મહરૂમ રહના પડા ઔર ઉન (યા'ની ફાસિકોં) કો ઇતાઅત વ ફરમાં બરદારી સે હાથ ધોના પડા તો વોહ (યા'ની સહાબએ કિરામ કા ખૌફ

इरमाने मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुरुदे पाक न पढ़ा तलक़ीक़ वोह बंद भुप्त हो गया. (उन्नी)

याद रखने वाला शम्स) अपने हक में उरते हुअे येह बात समझ लेता है के रब्बे काअेनात عَزَّوَجَلَّ की आत बे नियाज़ है वोह याहे तो किसी को किसी जुर्म के बिगैर ही महज़ूम कर दे और जिसे याहे किसी वसीले के बिगैर ही अता कर दे. फुदाअे बे नियाज़ عَزَّوَجَلَّ अपनी दी हुई ने'मत भी वापस ले सकता है. कितने ही मोमिन (مُؤْمِنِينَ) मुरतद हो गअे जब के बे शुमार परहेज़ गार व ईताअत गुज़ार इंसिक हो गअे और उन का फ़ातिमा अख़्श न हुवा. ईस तरह की सोय से फुद पसन्दी अत्म हो जाती है. (अबि'स ५४)

हुब्बे ज़ाहो फुद पसन्दी की मिटा दे आदतें

या ईलाही ! बाग़े जन्नत की अता कर राहें

اٰمِيْنَ بِجَاوِزِ النَّبِيِّ الْاٰمِيْنَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

ईफ़्लास

प्यारे म-दनी बेटे ! याद रखिये ! येह भी शैतान का अेक बहुत बडा और बुरा हथियार है के आदमी को ईस फुश इहमी में मुब्तला कर दे के मैं बहुत अख़्श ईन्सान हूं और मैं ने ईस्लाम की बहुत बिदमत की है. शैतान के ईस वार को नाकाम बनाते हुअे बस येही जेह्न बना लीजिये के अपने तौर पर मैं ने अब तक कोई दीन का काम किया है न ही अख़्शे आ'माल, मैं कुछ भी नहीं, मैं सब से बुरा हूं. नीज़ अद्लाह عَزَّوَجَلَّ की दी हुई तौईक़ से अगर कोई नेकी का मौकअ नसीब हो भी ज़अे तो उसे जेवरे ईफ़्लास से मुजय्यन कीजिये. अद्लाह तआला ब वसीलअे मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ आप को और आप के सदके मुज

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَسَ فِي الْمَدِينَةِ عَلَى الْخَيْلِ وَبَدَأَ يَسْأَلُ عَنْ شَأْنِ الْمَدِينَةِ وَبَدَأَ يَسْأَلُ عَنْ شَأْنِ الْمَدِينَةِ (उसे किया मत के दिन मेरी शक्ति अत मिलेगी.)

ગુનહગારોં કે સરદાર કો અપના મુખ્લિસ બન્દા બનાએ. આમીન.
ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَسَ فِي الْمَدِينَةِ عَلَى الْخَيْلِ وَبَدَأَ يَسْأَلُ عَنْ شَأْنِ الْمَدِينَةِ : જો બન્દા ચાલીસ દિન ખાલિસ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે અમલ કરે અલ્લાહ તઆલા હિક્મત કે ચરમે ઉસ કે દિલ સે ઉસ કી સુબાન પર ઝાહિર કર દેતા હૈ.

(التَّوْبَةُ وَالْغَيْبُ وَالْغَيْبُ ج ١ ص ٢٤ حديث ١٣)

ઇખ્લાસ કી 5 તારીફાત

﴿1﴾ સિર્ફ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી રિઝા કે લિયે અમલ કરના ઔર મખ્લૂક કી ખુશનૂદી યા અપની કિસી નફ્સાની ખ્વાહિશ કો ઉસ મેં શામિલ ન હોને દેના ﴿2﴾ હઝરતે અલ્લામા અબ્દુલ ગની નાબુલુસી હ-નફી હઝરતે સય્યિદુના હુઝેફા મર-અશી ﷺ ફરમાતે હૈં : **﴿3﴾** (الْحَقِيقَةُ النَّوِيَّةُ ج ٢ ص ١٤٢) ઇખ્લાસ ઇસ ચીઝ કા નામ હૈ કે બન્દા અમલ સે સિર્ફ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કા કુર્બ હાસિલ કરને કા ઇરાદા કરે, કિસી કિસ્મ કા દુન્યવી નફ્અ મક્સૂદ ન હો. હઝરતે સય્યિદુના હુઝેફા મર-અશી ﷺ ફરમાતે હૈં : **﴿4﴾** (الْمَجْمُوعُ لِلنَّوَوِيِّ ج ١ ص ١٧) ઇખ્લાસ ઇસ ચીઝ કા નામ હૈ કે ઝાહિરો બાતિન (અકેલે ઔર દૂસરોં કી મૌજૂ-દગી) મેં બન્દે કા અમલ બરાબર હો. હઝરતે સય્યિદુના મુહાસિબી ﷺ ફરમાતે હૈં : **﴿5﴾** (أَحْيَاءُ الْقُلُومِ ج ٥ ص ١١٠) ઇખ્લાસ ઇસ ચીઝ કા નામ હૈ કે બલ્લત વ જલ્લત (યા'ની તન્હાઈ ઔર દૂસરોં કી મૌજૂ-દગી) મેં બન્દે કી હ-રકાત વ સ-કનાત સિર્ફ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે લિયે હોં, ઇસ મેં નફ્સ, ખ્વાહિશ યા દુન્યા કા કોઈ દખ્લ ન હો.

(الْمَجْمُوعُ لِلنَّوَوِيِّ ج ١ ص ١٧)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّيَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જેણે કે પાસ મેરા ઝિક્ક હુવા ઓર ઉસ ને મુઝ પર દુરુદ શરીફ ન પઢા ઉસ ને જફા કી. (મુબારકાત)

ઇખ્લાસ કે મા'ના

“રિઝાએ ઇલાહી કે લિયે અમલ કરના”

ઇખ્લાસ ઇબાદત કી રૂહ હૈ, સદરુશશરીઅહ, બદરુતતરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી ફરમાતે હૈં : “ઇબાદત કોઈ ભી હો ઉસ મેં ઇખ્લાસ નિહાયત ઝરૂરી થીઝ હૈ યા'ની મહૂઝ રિઝાએ ઇલાહી કે લિયે અમલ કરના ઝરૂર હૈ. દિખાવે કે તૌર પર અમલ કરના બિલ ઇજમાઅ હરામ હૈ, બલ્કે હદીસ મેં રિયા કો શિકે અસગર ફરમાયા. ઇખ્લાસ હી વોહ થીઝ હૈ કે ઇસ પર સવાબ મુરત્તબ હોતા હૈ, હો સકતા હૈ કે અમલ સહીહ ન હો મગર જબ ઇખ્લાસ કે સાથ ક્રિયા ગયા હો તો ઉસ પર સવાબ મુરત્તબ હો મ-સલન લા ઇલ્મી મેં કિસી ને નજિસ (યા'ની નાપાક) પાની સે વુઝૂ ક્રિયા ઓર નમાઝ પઢ લી અગર્યે યેહ નમાઝ સહીહ ન હુઈ કે સિદ્દહત (યા'ની દુરુસ્ત હોને) કી શર્ત તહારત (પાકી) થી વોહ નહીં પાઈ ગઈ મગર ઉસ ને સિદ્દકે નિયત (યા'ની સચ્ચી નિયત) ઓર ઇખ્લાસ કે સાથ પઢી હૈ તો સવાબ કા તરતુબ હૈ યા'ની ઇસ નમાઝ પર સવાબ પાએગા મગર જબ કે બા'દ મેં મા'લૂમ હો ગયા કે નાપાક પાની સે વુઝૂ ક્રિયા થા તો (નમાઝ ન હુઈ ઓર) વોહ મુતા-લબા જો ઉસ કે ઝિમ્મે હૈ સાકિત ન હોગા, વોહ બ દસ્તૂર કાઈમ રહેગા ઉસ કો અદા કરના હોગા.”

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ : ૩, સ. 636)

ઇખ્લાસ યેહ હૈ કે “અપને અમલ

કી તા'રીફ” ના પસન્દ હો

જિન કા ઝેહન યેહ હોતા હૈ કે હમ ને બહુત સારા ઇલ્મે દીન હાસિલ ક્રિયા, તા'લીમે ઇલ્મે દીન કે ઇમ્તિહાન મેં દૂસરોં સે મુમતાઝ આએ,

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દુરુદ શરીફ પઢેગા મેં કિયામત કે દિન ઉસ કી શકાઅત કરૂંગા. (کرامات)

ઈતના ઈતના ઈસ્લામ કા કામ કિયા, કિતાબે તસ્નીફ કીં, ફુલાં ફુલાં અચ્છે આ'માલ કિયે, દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં કી તરબિયત કે મ-દની કાફિલોં મેં ઈતના ઈતના અર્સા સફર કિયા, હમારી તા'રીફ વ હૌસલા અફઝાઈ હોની ચાહિયે, હમેં તોહફા વ ઈન્આમ દિયા જાના ચાહિયે, વોહ શૈતાન કા હથિયાર નાકામ બનાતે હુએ ઈસ હિકાયત સે દર્સે ઈબ્રત હાસિલ કરેં ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના ઈસા રહુલ્લાહ ે ? ફરમાયા : ઉસ કા જો અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી રિઝા કે લિયે અમલ કરતા હૈ ઔર ઉસે યેહ બાત પસન્દ નહીં હોતી કે ઈસ (અમલ) પર ઉસ કી કોઈ તા'રીફ કરે !

(احیاء العلوم ج ૧ ص ૧૧૦)

“છપ્લાસ” કે પાંચ હુરૂફ કી નિસ્બત સે

છપ્લાસ કે મુ-તઅલ્લિક બુઝુગાને દીન કે 5 ફરામીન

﴿1﴾ હઝરતે સય્યિદુના યા'કૂબ મકફૂફ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالٰی ફરમાતે હેં મુખ્લિસ વોહ હૈ જો અપની નેકિયાં ઈસ તરહ છુપાએ જિસ તરહ અપને ગુનાહ છુપાતા હૈ. (احیاء العلوم ج ૧ ص ૧૦૦) ﴿2﴾ હઝરતે સય્યિદુના સરી સ-કતી હઝરતે સય્યિદુના સરી સ-કતી હૈ : અગર તુમ ઈખ્લાસ કે સાથ અલા-હ-દગી મેં દોટ રકઅતેં પઢો તો યેહ બાત તુમ્હારે લિયે 70 યા 700 અહાદીસ ઉમ્દા અસ્નાદ કે સાથ લિખને સે બેહતર હૈ. (ایضاً ص ૧૦૧) ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : આદમી કા ઐસી જગહ નફલ નમાઝ પઢના જહાં લોગ ઉસે ન દેખતે હોં, લોગોં કે સામને અદા કી જાને વાલી 25 નમાઝોં કે બરાબર હૈ. (جَمْعُ الْجَوَامِع ج ૧ ص ૮૩ حدیث ૧૧૨૦)

﴿3﴾ એક બુઝુર્ગ કા કૌલ હૈ :

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : مُؤَلَّيٌّ عَلَى دُرَّةٍ بَاكَ كِي كَسَرَتْ كَرِي بَشَاكَ يَهْلُ تُمْبَارِي لِيَمِي تَحَارَتِ هَيْ. (ابن ماجه)

એક સાઅત કા ઈખ્લાસ હમેશા કી નજાત કા બાઈસ હૈ લેકિન ઈખ્લાસ બહુત કમ પાયા જાતા હૈ. (أَحِبَّةُ الْعُلُوم ج ٥ ص ١٠٦) ﴿4﴾ હઝરતે સય્યિદુના ખવાસ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ફરમાતે હૈં : જો શખ્સ રિયાસત (યા'ની ઇક્તિદાર ઓર દૂસરોં પર બર-તરી) કા પિયાલા પીતા હૈ વોહ બન્દગી કે ઈખ્લાસ સે નિકલ જાતા હૈ. (ابن ماجه ص ١١٠) ﴿5﴾ હઝરતે સય્યિદુના ફુઝૈલ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ને ફરમાયા : લોગોં કી વજહ સે અમલ છોડના રિયા હૈ ઓર મખ્લૂક કો દિખાને કે લિયે અમલ કરના શિર્કે (અસગર) હૈ. (ابن ماجه ص ١١٠)

ત્રીન અતાઓં ત્રીન મહરૂમિયાં

બા'ઝ બુરુગોં ને ફરમાયા : અલ્લાહ તઆલા જબ કિસી બન્દે કો ના પસન્દ કરતા હૈ તો ઉસે ત્રીન બાતોં અતા કરતા હૈ ઓર ત્રીન બાતોં સે રોક દેતા હૈ ﴿1﴾ ઉસે સાલિહીન (યા'ની નેક બન્દોં) કી સોહબત તો અતા કરતા હૈ મગર વોહ બન્દા ઉન કી કોઈ બાત કબૂલ નહીં કરતા. ﴿2﴾ ઉસે અચ્છે આ'માલ કી તૌફીક તો દેતા હૈ લેકિન ઉસે ઈખ્લાસ સે નહીં નવાઝતા. ﴿3﴾ ઉસે હિકમત તો ઈનાયત ફરમાતા હૈ લેકિન ઉસે ઉસ મેં સદાકત સે મહરૂમ રખતા હૈ. (ابن ماجه ص ١٠٦)

30 બરસ કી નમાઝોં કઝા કીં

એક બુરુગ રَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ફરમાતે હૈં : મૈં ને 30 બરસ કી નમાઝોં કઝા કીં, વજહ ઈસ કી યેહ હુઈ કે મૈં હમેશા હર નમાઝ પહલી સફ મેં બા જમાઅત અદા કરતા રહા. 30 બરસ કે બા'દ કિસી મજબૂરી કે સબબ તાખીર હો ગઈ ઓર મુઝે દૂસરી સફ મેં જગહ મિલી, ઈસ સે મુઝે શરમિન્દગી મહસૂસ હુઈ કે આજ લોગ ક્યા કહેંગે ! યેહ ખયાલ આને કે સબબ મૈં જાન

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : تُمْرُ جُلُودِ بَنِي آدَمَ عَلَى رُءُوسِهِمْ يَوْمَ يُنْفَخُ الصُّورُ (طه: 104)

ગયા કે જબ લોગ મુઝે પહલી સફ્ર મેં દેખતે થે તો ઈસ સે મુઝે ખુશી હોતી થી ઓર યેહ બાત મેરે દિલ કી રાહત કા બાઈસ થી. (વરના મુઝે શરમિન્દગી હોતી હી ક્યૂં, કે આજ લોગ કયા કહેંગે ! તો ગોયા 30 બરસ સે મેં લોગોં કો દિખાને કે લિયે પહલી સફ્ર મેં નમાઝ પઢતા રહા હું !)

(أَحْيَاءُ الْعُلُومِ ج ૦ ص ૧૦૮ بِتَصْرُفٍ)

હિકાયત : ન સવાબ મિલા ન અઝાબ

એક તવીલ રિવાયત મેં હૈ કે એક બુઝુર્ગ ને વફાત કે બા'દ કિસી કે ખ્વાબ મેં ફરમાયા : મેં ને એક સ-દકા લોગોં કે સામને દિયા તો ઉન કા મેરી તરફ દેખના મુઝે પસન્દ આયા તો મેં ને ઇન્તિકાલ કે બા'દ દેખા કે ન તો મુઝે ઈસ કા સવાબ મિલા ઓર ન હી ઈસ પર અઝાબ હુવા. હઝરતે સય્યિદુના સુફ્યાન સૌરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي કો જબ યેહ વાકિઆ બતાયા ગયા તો ફરમાયા : “યેહ ઉન કા અચ્છા માલ હૈ કે અઝાબ ન હુવા યેહ તો ઐન એહસાન હૈ.” (أَحْيَاءُ الْعُلُومِ ج ૦ ص ૧૦૦)

મુબલ્લિગ પર શૈતાન કા વાર

હુજજતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَالِي ફરમાતે હેં : (બા'ઝ વાઈઝીન વ મુબલ્લિગીન) ઈસ બાત પર ખુશ હોતે હેં કે લોગ ઈન કી બાત તવજજોહ સે સુનતે ઓર કબૂલ કરતે હેં ઓર ઐસા વાઈઝ (યા મુબલ્લિગ) દા'વા કરતા હૈ કે મેરી ખુશી કા બાઈસ યેહ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ને દીન કી હિમાયત મેરે લિયે આસાન કર દી. અગર ઉસ (વાઈઝ યા મુબલ્લિગ) કા કોઈ હમ-અસ્ર ઉસ સે અચ્છા વા'ઝ (વ બયાન) કરતા હો ઓર લોગ ઈસ સે હટ કર ઉસ કી તરફ મુ-તવજજોહ હો જાએ તો યેહ બાત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جس نے میری پرستش کرتا ہے اور میں نے اس کی تعریف کی ہے۔ (بخاری)

ઉસે બુરી લગતી હૈ ઓર વોહ ગમગીન હો જાતા હૈ, અગર (ઉસ કે અન્દર ઈબ્લાસ હોતા ઓર) ઈસ કે વા'ઝ (વ બયાન) કા બાઈસ દીન હોતા (ઓર ઉસ કે પેશે નઝર સિફ અલ્લાહ ﷻ કી રિઝા હોતી તબ) તો વોહ અલ્લાહ તઆલા કા શુક અદા કરતા કે અલ્લાહ તઆલા ને યેહ કામ દૂસરે કે સિપુર્દ કર દિયા. એસે મૌકઅ પર શૈતાન ઉસ સે કહતા હૈ : તૂ ઈસ લિયે ગમગીન નહીં કે લોગ તુઝે છોડ કર દૂસરી તરફ ચલે ગએ બલકે તેરે ગમ કા સબબ યેહ હૈ કે તુઝ સે સવાબ ચલા ગયા ક્યૂંકે અગર વોહ લોગ તેરી બાત સે નસીહત હાસિલ કરતે તો તુઝે સવાબ મિલતા ઓર તેરા સવાબ કે ચલે જાને પર ગમગીન હોના અશ્કા હૈ ઓર ઈસ બેચારે (મુકર્રિર યા મુબલ્લિગ) કો મા'લૂમ નહીં કે તબ્લીગ કા કામ અપને સે અફઝલ કો સોંપના ઝિયાદા સવાબ કા બાઈસ હૈ ઓર ખુદ તન્હા તબ્લીગ કરને કે મુકાબલે મેં ઈસ સૂરત મેં સવાબ ઝિયાદા હોગા.

(احیاء العلوم ج ۵ ص ۱۰۹ مَخَصَصاً)

આલિમ કી દો? રકઅતેં જાહિલ કી સાલ ભર

કી ઇબાદત સે અફઝલ

હુજજતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَلَّى ફરમાતે હેં : દિલ કી ખોટ, શૈતાન કા મકો ફરેબ ઓર નફસ કી ખબાસત નિહાયત પોશીદા હોતી હૈ, ઈસી લિયે કહા ગયા હૈ : “આલિમ કી દો રકઅતેં જાહિલ કી એક સાલ કી ઇબાદત સે અફઝલ હેં.” ઓર ઈસ સે વોહ આલિમ મુરાદ હૈ જો આ'માલ કી બારીક વ દકીક આફાત કી બસીરત (પહચાન) રખતા હો તાકે ઈન આફાત સે અપને આ'માલ કો સાફ કર સકે ક્યૂંકે જાહિલ કી નઝર ઝાહિરી ઇબાદત પર હોતી હૈ ઓર ઈસી સે વોહ ધોકા ખા જાતા હૈ.

(ایضاً ص ۱۱۲)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : حَسْبِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઓર વોહ મુઝ પર દુરુદ શરીફ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (ترمذی)

હિકાયત : 60 સાલ કા'બે કા ખાદિમ

હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબી રવ્વાદ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْخَوَاد ને ફરમાયા : મેં ઈસ ઘર (કા'બતુલ્લાહ શરીફ) કા 60 સાલ મુજાવિર (યા'ની ખાદિમ) રહા ઓર મેં ને 60 હજ કિયે (ફિર ઇન્કિસારન ફરમાને લગે) લેકિન મેં ને અલ્લાહ તઆલા કે લિયે જો ભી અમલ કિયા ઉસ મેં જબ અપને નફ્સ કા મુહા-સબા કિયા (યા'ની જબ ઇન આ'માલ કી જાંચ પડતાલ કી, ઇખ્લાસ ટોલેલા તો ઈસ કદર કમ નિકલા કે) શૈતાન કા હિસ્સા અલ્લાહ તઆલા કે હિસ્સે સે ઝિયાદા પાયા ! કાશ ! મેરા હિસાબ બરાબર હો અગર (આખિરત મેં) નફ્સ ન હો તો નુક્સાન ભી ન હો. (المطهر) ઇખ્લાસ કી કમી, ખુદ પસન્દી, રિયા વગૈરા શૈતાન કા હિસ્સા હૈં જબ કે અમલ મેં મુકમ્મલ ઇખ્લાસ હોના અલ્લાહ તઆલા કા હિસ્સા હૈ.

બદ ગુમાની ભરી ઘબારત કી નિશાન દેહી

પ્યારે મ-દની બેટે ! શૈતાન કા હથિયાર પહચાનને કી કોશિશ કરતે હુએ આપ અપની મેઈલ કે ઇન જુમ્લોં પર ગૌર ફરમાઈયે : “અબ દા'વતે ઇસ્લામી કે ઝિમ્મેદારાન કી શફકતેં સિર્ફ અમીર લોગોં કે લિયે હૈં.”..... “અગર મેં અમીર હોતા તો ઐસા ન હોતા” નીઝ મક્તૂબ કે આખિર મેં દિયા હુવા શે'ર ભી બે મહલ હોને કી વજહ સે અપને ઇસ્લામી ભાઈયોં પર ભરપૂર તન્ઝ ઓર ઇન કી તૌહીન વ તહ્કીર પર મુશ્તમિલ હૈ. આપ કી મેઈલ મેં બા'ઝ ઝિમ્મેદારાન કે તઅલ્લુક સે યેહ ભી ગિલે શિકવે કિયે ગએ હૈં કે “તા'ઝિયત નહીં કી, યા ફુલાં ને તા'ઝિયત કા ફોન કિયા તો ઈસાલે સવાબ નહીં કિયા, ફુલાં ફુલાં કો મજલિસે ઈસાલે સવાબ કી દા'વત દી મગર નહીં આએ..... ક્યૂંકે ગરીબ આદમી હૂં”

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : اُس شاپ્સ کی ناک پاک آلود ہو جس کے پاس میرا تکیہ ہو اور وہ
 મુઝ પર દુરુદે પાક ન પડે. (۴)

વગૈરા. ઇસ તરહ કી શિકાયાત ઉન મુસલ્માનોં કી ઇઝ્જત ઉછાલને વાલી ઔર ઉન્હેં ડી ગ્રેડ કરને વાલી હૈં. સાથ મેં મઝીદ યેહ અલ્ફાઝ “ક્યૂંકે મેં ગરીબ આદમી હૂં” મેં બદ ગુમાની કા વાઝેહ ઇશારા મૌજૂદ હૈ ક્યૂંકે ઇસ કા સાફ મતલબ યેહી નિકલતા હૈ કે મેં માલદાર હોતા તો મેરે યહાં ઝરૂર આતે. નીઝ મેઈલ મેં યહાં બા'ઝ કે નામ નહીં મગર ઇશારોં કી તરકીબ હૈ જિસ સે કઈ ઝિમ્મેદારાન કો ઉન ઇસ્લામી ભાઈયોં કી પહચાન હો સકતી હૈ.

બદ ગુમાની કી તબાહ કારિયાં

મેઈલ મેં યેહ ઇઝહાર નહીં ક્રિયા ગયા કે યેહ શિકાયાત ઇસ લિયે કી ગઈ હૈં કે ફુલાં ફુલાં કી ઇસ્લાહ કી જાએ બલ્કે સિર્ફ “ભડાસ” નિકાલી ગઈ હૈ જિન કા બદ ગુમાનિયોં પર મબ્ની હોના ઝાહિર હૈ. શૈતાન કા બહુત બડા ઔર બુરા હથિયાર હૈ, યેહ બદ ગુમાની ખાનદાનોં કો ઉજાડ દેતી ઔર બસા અવકાત દીની ખિદમાત મેં રખ્ના અન્દાઝ હો કર એક દૂસરે કે ખિલાફ “લોબિંગ” પર ઉભારતી, ગીબતોં, યુગ્લિયોં ઔર તોહ્મતોં, દિલ આઝારિયોં વગૈરા ગુનાહોં કા સૈલાબ લાતી, દુન્યા કા સુકૂન બરબાદ કરને કે સાથ સાથ આખિરત કી બરબાદી કે અસ્બાબ બનાતી ઔર યૂં શૈતાન કી મુરાદ બર લાતી હૈ. શૈતાન કે ઇસ ખોફનાક હથિયાર “બદ ગુમાની” કી તબાહ કારિયોં કે મુન્તઅલ્લિક કુછ મા'રૂઝાત પેશે ખિદમત હૈં : પારહ 26 સૂ-રતુલ હુજુરાત આયત નમ્બર 12 મેં રબ્બે કાએનાત عَزَّوَجَلَّ કા ઇશદિ પાક હૈ :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا
 كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ
 الظَّنِّ إِشْمٌ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઐ ઈમાન
 વાલો ! બહુત ગુમાનોં સે બચો બેશક કોઈ
 ગુમાન ગુનાહ હો જાતા હૈ.

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ : जिस ने मुज़ पर रोज़े जुमुआ दो सो बार दुड़दे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (त्राहल)

હઝરતે અલ્લામા અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર શીરાઝી બૈઝાવી કરતે હુએ “તફસીરે બૈઝાવી” મેં લિખતે હેં : “તાકે મુસલ્માન હર ગુમાન કે બારે મેં મોહતાત હો જાએ ઔર ગૌરો ફિક કરે કે યેહ ગુમાન કિસ કબીલ (યા'ની કિસ્મ) સે હૈ.” (આયા અચ્છા હૈ યા બુરા ?)

(તફસીર બિઝાવી ج ૫ ص ૨૧૮)

ઈસ આયતે કરીમા મેં બા'ઝ ગુમાનોં કો ગુનાહ કરાર દેને કી વજહ બયાન કરતે હુએ ઇમામ ફખ્રુદ્દીન રાઝી رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْهَا લિખતે હેં : “ક્યૂંકે કિસી શખ્સ કા કામ (બા'ઝ અવકાત) દેખને મેં તો બુરા લગતા હૈ મગર હકીકત મેં એસા નહીં હોતા, મુશ્કિન હૈ કે કરને વાલા ઉસે ભૂલ કર કર રહા હો યા દેખને વાલા હી ખુદ ગ-લતી પર હો.” (તફસીર કબીર ج ૧ ص ૧૧૦)

બદ ગુમાની હરામ હૈ

દો ફરામીને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ (1) બદ ગુમાની સે બચો બેશક બદ ગુમાની બદ તરીન ઝૂટ હૈ. (بخاری ج ૩ ص ૪૬૬ حدیث ૫૧૬૩)

(2) મુસલ્માન કા ખૂન, માલ ઔર ઇસ સે બદ ગુમાની (દૂસરે મુસલ્માન પર) હરામ હૈ. (شُعَبُ الْإِيمَان ج ૫ ص ૨૧૭ حدیث ૧૭૦૬)

બદ ગુમાની કી તા'રીફ

બદ ગુમાની સે મુરાદ યેહ હૈ કે “બિલા દલીલ દૂસરે કે બુરે હોને કા દિલ સે એ'તિકાદે જાઝિમ (યા'ની યકીન) કરના.” (ماخوذ از: تَقْيِصُ الْقَدِير ج ૩ ص ૧૨૨ تحت الحدیث ૨૯૦૧ وغيره) બદ ગુમાની સે બુરઝ ઔર હસદ જૈસે બાતિની અમરાઝ ભી પૈદા હોતે હેં.

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝઝહુન
અનિલ ઉયૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા ફરમાને આલીશાન હૈ :
“حُسْنُ الظَّنِّ مِنْ حُسْنِ الْعِبَادَةِ” “અચ્છા ગુમાન અચ્છી ઇબાદત
સે હૈ.” (ابوداؤد ج ٤ ص ٣٨٧ حديث ٤٩٩٣)

રહે કલ્બ ઉજલા ધુલે બદ ગુમાની

બદ ગુમાની ક્યું હરામ છે

હુજજતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સચ્ચિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ
 મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَلِيُّ
 ફરમાતે હૈં : “બદ ગુમાની કે હરામ હોને કી વજહ યેહ હૈ કે દિલ
 કે ભેદોં કો સિર્ફ અદલાહ તઆલા જાનતા હૈ, લિહાઝા તુમ્હારે
 લિયે કિસી કે બારે મેં બુરા ગુમાન રખના ઉસ વક્ત તક જાઈઝ
 નહીં જબ તક તુમ ઉસ કી બુરાઈ ઈસ તરહ ઝાહિર ન દેખો કે ઈસ
 મેં તાવીલ (યા’ની બચાવ કી દલીલ) કી ગુન્જાઈશ ન રહે, પસ
 ઉસ વક્ત તુમ્હેં લા મુહાલા (યા’ની નાચાર) ઉસી ચીઝ કા ચકીન
 રખના પડેગા જિસે તુમ ને જાના ઔર દેખા હૈ ઔર અગર તુમ ને
 ઉસ કી બુરાઈ કો ન અપની આંખોં સે દેખા ઔર ન હી કાનોં સે
 સુના મગર ફિર ભી તુમ્હારે દિલ મેં ઉસ કે બારે મેં બુરા ગુમાન
 પૈદા હો તો સમઝ જાઓ કે યેહ બાત તુમ્હારે દિલ મેં શૈતાન ને
 ડાલી હૈ, ઉસ વક્ત તુમ્હેં ચાહિયે કે દિલ મેં આને વાલે ઉસ ગુમાન
 કો ઝુટલા દો ક્યૂંકે યેહ (બદ ગુમાની) સબ સે બડા ફિસ્ક હૈ.”
 મઝીદ લિખતે હૈં : “યહાં તક કે અગર કિસી શખ્સ કે મુંહ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : **مَنْ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى غَلِيْبٌ وَالْهَوَى سَلَمٌ** : મુઝ પર કસરત સે દુરૂદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મઝકરત હે. (મઝમૂન)

સે શરાબ કી બૂ આ રહી હો તો ઉસ કો શર-ઈ હદ લગાના જાઈઝ નહીં ક્યૂંકે હો સકતા હૈ કે ઉસ ને શરાબ કા ઘૂંટ ભરતે હી કુલ્લી કર દી હો યા કિસી ને ઉસે ઝબર દસ્તી શરાબ પિલા દી હો, જબ યેહ સબ એહ્તિમાલાત (યા'ની શુબુહાત) મૌજૂદ હેં તો (સુબૂતે શર-ઈ કે બિગૈર) મહ્ઝ કલ્બી ખયાલાત કી બિના પર તસ્દીક કર દેના ઔર ઉસ મુસલ્માન કે બારે મેં (શરાબી હોને કી) બદ ગુમાની કરના જાઈઝ નહીં હૈ.” (احیاء العلوم ૩ ص ૧૮૧)

બદ ગુમાની બહુત બડી ઔર બુરી આફત હૈ, યેહ ઈન્સાન કો જહન્નમ મેં પહોંચા સકતી હૈ, ઈસ કે બારે મેં ઝરૂરી અહકામ ઔર ઈસ કા ઈલાજ જાનના “ફઝ” હૈ.

“حَسْبُنَا اللَّهُ” કે સાત દુરૂદ કી નિસ્બત સે બદ ગુમાની કે મુખ્તસરન 7 ઇલાજ

﴿1﴾ મુસલ્માન કી ખૂબિયોં પર નઝર રખિયે

મુસલ્માનોં કી ખામિયોં કી ટટોલ કે બજાએ ઉન કી ખૂબિયોં પર નઝર રખિયે, જો ઈન કે મુ-તઅલ્લિક હુસ્ને ઝન રખતા હૈ ઉસ કે દિલ મેં રાહતોં કા બસેરા ઔર જિસ પર શૈતાન કા હથિયાર કામ કર જાએ ઔર વોહ બદ ગુમાની કી બુરી આદત મેં મુખ્તલા હો જાએ, ઉસ કે દિલ મેં વહ્શતોં કા ડેરા હોતા હૈ.

﴿2﴾ બદ ગુમાની હો તો તવજ્જોહ હટા દીજિયે

જબ ભી કિસી મુસલ્માન કે બારે મેં દિલ મેં બુરા ગુમાન આએ તો ઉસે ઝટક દીજિયે ઔર ઉસ કે અમલ પર અચ્છા ગુમાન કાઈમ કરને કી કોશિશ ફરમાઈયે. મ-સલન કિસી ઈસ્લામી ભાઈ કો ના'ત યા બયાન

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ઈસ કે લિયે એક કીરાત અજી લિખતા હૈ ઓર કીરાત ઉદુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુવાઝ઼ા઼ત)

સુનતે હુએ રોતા દેખ કર આપ કે દિલ મેં ઉસ કે મુન્-તઅલ્લિક રિયાકારી કી બદ ગુમાની પૈદા હો તો ફૌરન ઈસ કે ઈખ્લાસ સે રોને કે બારે મેં હુસ્ને ઝન કા ઈમ કર લીજિયે. હઝરતે સય્યિદુના મકહૂલ દિમશકી **رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** ફરમાતે હેં : “જબ તુમ કિસી કો રોતા દેખો તો ખુદ ભી રોઓ ઓર ઉસે રિયાકાર ન સમઝો, મેં ને એક દફઆ કિસી શખ્સ કે બારે મેં યેહ ખયાલ કિયા તો મેં એક સાલ તક રોને સે મહરૂમ રહા.”

(تنبيه المغترين ص ۱۰۷)

ખુદા ! બદ ગુમાની કી આદત મિટા દે

મુઝે હુસ્ને ઝન કા તૂ આદી બના દે

﴿૩﴾ ખુદ નેક બનિયે તાકે દૂસરે ભી નેક નઝર આઝે

અપની ઈસ્લાહ કી કોશિશ જારી રખિયે ક્યૂંકે જો ખુદ નેક હો વોહ દૂસરોં કે બારે મેં ભી નેક ગુમાન (યા'ની અચ્છે ખયાલાત) રખતા હૈ જબ કે જો ખુદ બુરા હો ઉસે દૂસરે ભી બુરે હી દિખાઈ દેતે હેં. અ-રબી મકૂલા હૈ : **إِذَا سَاءَ فِعْلُ الْمَرْءِ سَاءَتْ ظَنُونُهُ** : યા'ની જબ કિસી કે કામ બુરે હો જાઝે તો ઉસ કે ગુમાન (યા'ની ખયાલાત) ભી બુરે હો જાતે હેં. (فيض القدير، ج ۳، ص ۱۰۷) ઈમામે અહલે સુન્નાત મુજદિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન **رَحْمَةُ الرَّحْمَن** નક્લ ફરમાતે હેં : “ખબીસ ગુમાન ખબીસ દિલ હી સે નિકલતા હૈ.”

(ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 22, સ. 400)

મેરા તન સફા હો મેરા મન સફા હો

ખુદા હુસ્ને ઝન કા ખઝાના અતા હો

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ ને કિતાબ મેં મુઝ પર દુરૂદ પાક લિખા તો જબ તક મેરા નામ ઉસ મેં રહેગા ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે ઇસ્તિઝ્કાર કરતે રહેંગે. (ખુર્રાન)

﴿4﴾ બુરી સોહબત બુરે ગુમાન પૈદા કરતી હૈ

બુરી સોહબત સે બચતે હુએ નેક સોહબત ઇજ્તિયાર કીજિયે, જહાં દૂસરી બ-ર-કતેં મિલેંગી વહીં બદ ગુમાની સે બચને મેં ભી મદદ હાસિલ હોગી. હઝરતે સય્યિદુના બિશર બિન હારિસ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِ ફરમાતે હૈં : يا'ની બુરોં કી સોહબત અચ્છોં સે બદ ગુમાની પૈદા કરતી હૈ. (رساله شيريه ص ۳۲۷)

બુરી સોહબતોં સે બચા યા ઇલાહી

તૂ નેકોં કા સંગી બના યા ઇલાહી

﴿5﴾ કિસી સે બદ ગુમાની હો તો અઝાબે ઇલાહી સે ખુદ કો ડરાધયે

જબ ભી દિલ મેં કિસી મુસલ્માન કે બારે મેં બદ ગુમાની પૈદા હો તો ખુદ કો બદ ગુમાની કે અન્જામ ઓર અઝાબે ઇલાહી સે ડરાધયે. પારહ 15 સૂરએ બની ઇસ્રાઈલ કી આયત નમ્બર 36 મેં અલ્લાહ તબા-ર-ક વ તઆલા કા ફરમાને ઇબ્રત નિશાન હૈ :

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ

إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ

أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿۳۶﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઇમાન : ઓર ઉસ

બાત કે પીછે ન પડ જિસ કા તુજે ઇલ્મ

નહીં બેશક કાન ઓર આંખ ઓર દિલ

ઇન સબ સે સુવાલ હોના હૈ.

મીઠે મીઠે મ-દની બેટે ! કિસી કે બારે મેં બદ ગુમાની પૈદા હો તો અપને આપ કો ઇસ તરહ ડરાધયે કે બડા અઝાબ તો દૂર રહા મેરી હાલત તો યેહ હૈ કે જહન્નમ કા સબ સે હલકા અઝાબ ભી બરદાશત નહીં

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદ પાક પઢા અલ્લાહ ઉસ પર દસ રહમતેં બેજતા હૈ. (مسلم)

કર સફૂગા. આહ ! હલકા અઝાબ ભી કિસ કદર હોલનાક હૈ ! બુખારી શરીફ મેં હઝરતે સચ્ચિદુના ઇબ્ને અબ્બાસ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا સે રિવાયત હૈ, રસૂલે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઇબ્રત નિશાન હૈ : “દોઝખિયોં મેં સબ સે હલકા અઝાબ જિસ કો હોગા ઉસે આગ કે જૂતે પહનાએ જાએંગે જિન સે ઉસ કા દિમાગ ખોલને લગેગા.”

(بخاری ج ٤ ص ٢٦٢ حدیث ٦٥٦١)

જહન્નમ સે મુઝ કો બચા યા ઇલાહી

મુઝે નેક બન્દા બના યા ઇલાહી

﴿6﴾ કિસી કે બારે મેં બદ ગુમાની પૈદા હો તો અપને લિયે દુઆ કીજિયે

જબ ભી કિસી કે બારે મેં “બદ ગુમાની” હોને લગે તો અપને પ્યારે અલ્લાહ عُزَّ وَجَل કી બારગાહ મેં યું દુઆ માંગિયે : યા રબ્બે મુસ્તફા ! તેરા યેહ કમઝોર બન્દા દુન્યા વ આખિરત કી તબાહી સે બચને કે લિયે ઇસ બદ ગુમાની સે અપને દિલ કો બચાના ચાહતા હૈ. યા અલ્લાહ عُزَّ وَجَل ! મુઝે શૈતાન કે ખતરનાક હથિયાર “બદ ગુમાની” સે બચા લે. મેરે પ્યારે પ્યારે અલ્લાહ عُزَّ وَجَل ! મુઝે અપને ખોફ સે મા'મૂર દિલ, રોને વાલી આંખ ઔર લરઝને વાલા બદન અતા ફરમા. اٰمِیْن بِجَاۗءِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

﴿7﴾ જિસ કે લિયે બદ ગુમાની હો ઉસ કે લિયે દુઆએ ખૈર કીજિયે

જબ ભી કિસી ઇસ્લામી ભાઈ કે લિયે દિલ મેં બદ ગુમાની આએ તો ઉસ કે લિયે દુઆએ ખૈર કીજિયે ઔર ઉસ કી ઇઝ્ઝતો ઇકરામ મેં ઇઝાફ કર દીજિયે. હુજજતુલ ઇસ્લામ હઝરતે સચ્ચિદુના ઇમામ અબૂ હામિદ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ટર્કી)

મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَالِي ઇશાદ ફરમાતે હેં : “જબ તુમ્હારે દિલ મેં કિસી મુસલ્માન કે બારે મેં બદ ગુમાની આએ તો તુમ્હેં ચાહિયે કે ઉસ કી રિઆયત (યા'ની ઈઝ્જત વ આવ ભગત વગૈરા) મેં ઈઝાફા કર દો ઓર ઉસ કે લિયે દુઆએ ખૈર કરો, ક્યૂંકે યેહ ચીઝ શૈતાન કો ગુસ્સા દિલાતી હૈ ઓર ઉસે (યા'ની શૈતાન કો) તુમ સે દૂર ભગાતી હૈ, યું શૈતાન દોબારા તુમ્હારે દિલ મેં બુરા ગુમાન ડાલતે હુએ ડરેગા કે કહીં તુમ ફિર અપને ભાઈ કી રિઆયત ઓર ઉસ કે લિયે દુઆએ ખૈર મેં મશગૂલ ન હો જાઓ.” (احیة العلوم ج ૩ ص ૧૮૧) (બદ ગુમાની સે મુતઅલ્લિક ઝિયાદા તર મવાદ મક-ત-બતુલ મદીના કે મતબૂઆ રિસાલે, “બદ ગુમાની” (56 સફહાત) સે લિયા ગયા હૈ, યેહ રિસાલા મુકમ્મલ પઢના નિહાયત મુફીદ હૈ)

મુઝે ગીબતો ચુલિયો બદ ગુમાની

કી આફાત સે તૂ બચા યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 80)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

જો લિખને મેં ખતા ખા જાતા હૈ વોહ બોલને મેં

ન જાને કયા કયા કહ જાતા હોગા !

ઉમૂમન આદમી બહુત સોચ સોચ કર ચિઠ્ઠી વગૈરા લિખતા, લિખ કર નોક પલક સંવારતા ઓર કાટ છાંટ કરતા હૈ તાકે કહીં અપની કોઈ ગલત તહરીર કિસી કે હાથ મેં ન ચલી જાએ તો અબ ઈતની એહતિયાતોં કે બા વુજૂદ ભી જિસ પર શૈતાન કા હથિયાર ચલ જાતા હો ઓર વોહ ગૈર મોહતાત યા ગુનાહોં ભરે અલ્ફાઝ લિખ ડાલતા હો ખુદા જાને જબ વોહ બોલને પર આતા હોગા તો ઉસ કી ઝુબાન સે કયા કયા નિકલ જાતા હોગા !

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : حَتَّىٰ اللَّهُ تَعَالَىٰ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा ठिक हुवा और उस ने मुझ पर दृढ़ पक न पढा तलक़ीक़ वोह बढे अप्त हो गया. (उः॥)

બદ ગુમાની કે બારે મેં આ'લા હઝરત કા ફતવા

બદ ગુમાની કે મુન્તઅલ્લિક “ફતાવા ર-ઝવિયા” સે મુખ્તસર કર્દા સુવાલ જવાબ મુલા-હઝા ફરમાઈયે :

સુવાલ : જૈદ કહતા હૈ આજ કલ ઉમૂન ફખ્રો તફાખુર ઔર અપની વાહ વાહ કરવાને કે લિયે દા'વતેં દી જાતી હૈં લિહાઝા વોહ યા'ની (જૈદ) કિસી દા'વત મેં નહીં જાતા. **જવાબ :** કબૂલે દા'વત સુન્નત હૈ.....

ઔર અબ, કે એક મુસલ્માન પર બિલા દલીલ યેહ ગુમાન કિયા કે ઇસ કી નિયત રિયા વ તફાખુર વ નામવરી હૈ તો યેહ હરામે કર્ઈ હુવા.

ગૈર મુઅય્યન પર હુકમ કિસી મુઅય્યન મુસલ્માન કે લિયે સમઝ લેના

બદ ગુમાની હૈ જબ તક ઇસ કે કરાઈને વાઝેહા ન હોં ઔર બદ ગુમાની હરામ. (મુલખ્ખસ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 21, સ. 672, 673)

નમાઝે જનાઝા વ ઈસાલે સવાબ કે બારે મેં

નારાઝી સે બચાને વાલે મ-દની ફૂલ

યેહ મસાઈલ ઝેહન નશીન ફરમા લીજિયે : (1) મુસલ્માન કી નમાઝે જનાઝા ફર્જે કિફાયા હૈ જિન જિન કો ઈતિલાઅ મિલી ઉન મેં સે

બા'ઝોં ને અદા કર લી તબ ભી ફર્જ અદા હો ચુકા તો અબ જો નહીં આએ વોહ ગુનહગાર નહીં હૈં, ઉન ન આને વાલોં કે બારે મેં બદ ગુમાનિયાં

ઝરૂર ગુનાહ હૈં, ઉન કી મુખા-લફત કી હરગિઝ ઈજાઝત નહીં (2) તા'ઝિયત મસ્નૂન હૈ, ઈસાલે સવાબ યા ઇસ કી મજલિસ મેં શિર્કત મુસ્તહબ હૈ.

ઈતિલાઅ હોને કે બા વુજૂદ અગર કિસી ને તા'ઝિયત યા મજલિસ મેં શિર્કત ન કી તો શરઅન ગુનહગાર ન હુવા, ઉસ પર તોહમત રખને, ગીબત વ બદ ગુમાની કરને ઔર ઉસે બુરા ભલા કહને વાલા ઝરૂર ગુનહગાર ઔર અઝાબે

નાર કા હકદાર હૈ. હક તો યેહ હૈ કે બિલફર્જ મજલિસ મેં શિર્કત ન કરના ગુનાહ હો તબ ભી મુસલ્માન કા પર્દા રખને કા હુકમ હૈ, અબ જબ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर એક બાર દુરૂદે પાક પઢા અલ્લાહ ઊંસ પર દસ રહમતેં બેજતા હે. (مسلم)

કે ગુનાહ હી નહીં તો ફિર ઊંસ પર ઝુબાને તા'ન ખોલના કહાં કી નેકી હૈ !
યાદ રખિયે ! ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ : હર મુસલ્માન કી ઇઝ્જત, માલ ઓર જાન દૂસરે (મુસલ્માન) પર હરામ હૈ.

(ترمذی ج ۳ ص ۳۷۲ حدیث ۱۹۳۴)

દિલજૂઈ ન કરને કે દો નુકસાનાત

હાં મુરવ્વત કા તકાઝા યેહી હૈ કે અગર જાનને વાલોં મેં સે કિસી પર કોઈ મુસીબત આએ તો અખ્લાકી તૌર પર ઊંસ કે યહાં જાના ચાહિયે. દુખ્વારોં કી દિલજૂઈ સે ખુદ કો મહરૂમ રખને મેં દો નુકસાનાત નુમાયાં હેં :
(1) ખુદ અપની સવાબ સે મહરૂમી (2) ઊંસ દુખી ઇસ્લામી ભાઈ કે દિલ મેં વસ્વસે આને ઓર ઊંસ કે મ-દની માહોલ સે દૂર હો જાને કા અન્દેશા.

શખ્સિય્યાત સે તઅલ્લુકાત કે મુતઅલ્લિક અહમ વઝાહતેં

મસાજિદ યા મદારિસ યા મ-દની મર્કઝ ફૈઝાને મદીના કી તા'મીરાત નીઝ દીગર મ-દની કામોં કે લિયે અતિય્યાત કે હુસૂલ કી હિર્સ મેં કિસી સરમાયા દાર સે છોટે ઝિમ્મેદાર કા બડે ઝિમ્મેદાર કી ફોન પર બાત યા મુલાકાત કરવાના યકીનન કારે સવાબે આખિરત હૈ ઓર હુસ્ને નિય્યત કી બિના પર ઇંસ મેં ઝરૂર ઇસ્તિફકાકે જન્નત હૈ, ઇંસ તરહ કી નેકી કે અઝીમ મ-દની કામ પર તન્કીદ યા ગિલા શિક્વા હરગિઝ સહીહ નહીં. એસા કરને વાલે ઝિમ્મેદારોં પર માલદારોં કી ચાપલૂસી ઓર ખુશામદ કી બદ ગુમાની હરામ ઓર જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હૈ, બલકે કોઈ બે સબબ ભી માલદારોં સે તઅલ્લુકાત રખે તો હરજ નહીં જબ કે કોઈ ઓર માનેએ શર-ઈ ન હો. હાં દુન્યાદાર કી સોહબત ઓર બે મક્સદ દોસ્તી મેં ભલાઈ કી ઉમ્મીદ કમ ઓર નુકસાન કા પહલૂ ગાલિબ હૈ, ખુસૂસન ઉ-લમા, સુ-લહા ઓર મુબલ્લિગીન વગૈરા કો એહતિયાત અન્સબ તાકે લોગ બદ ગુમાનિયોં કે ગુનાહોં મેં ન પડેં.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ટર્મીન)

કયા શખ્સિયત કા તા'ઝિયત કરના આખિરત કે લિયે બાઘસે સઆદત હૈ ?

ખૂબ મા'ઝિરત કે સાથ અર્ઝ હૈ, આપ કી મેઈલ કે મુતાબિક આપ જનાબ કી અમ્મીજાન કી તા'ઝિયત કે લિયે ભી તો “બડી બડી શખ્સિયાત” કા વુરૂદ હુવા થા ! ઝાહિર હૈ એસા બિગૈર તઅલ્લુકાત કે નહીં હુવા કરતા બલ્કે બસા અવકાત બડી શખ્સિયાત કે ઝરીએ તા'ઝિયત કી “સઆદત” પાને કે લિયે ભી સિફારિશોં ઔર તરકીબોં કી ઝરૂરત પડતી હૈ ! હાં મ-દની શખ્સિયાત યા'ની ઉ-લમા વ સુ-લહા કી તશરીફ આ-વરી બેશક સઆદતે દારૈન કા સબબ હૈ. કિસી દુન્યવી અફસર કી અફસરી સે ફૌત શુ-દગાન કે પસ્માન્દગાન કી વાહ વાહ તો હો સકતી હૈ મગર જો દુન્યા સે જા ચુકે ઉન કો આખિરત કા કયા ફાએદા પહોંચ સકતા હૈ ! બ સબબે મન્સબ એસોં કી આમદ કી ખ્વાહિશ ઔર આએં તો ખુશી ફિર ફૂલ ફૂલ કર દૂસરોં સે તઝકિરા કરના કે અપને યહાં તો ફુલાં ફુલાં અફસર વ લીડર ભી તા'ઝિયત કે લિયે આયા થા ! યકીન માનિયે ઇસ અન્દાઝ મેં હુબ્બે જાહ (યા'ની ઇઝ્ઝત વ શોહરત સે મહબ્બત) કા અન્દેશા બ શિદ્દત મૌજૂદ હૈ ! બહર હાલ “દુન્યવી શખ્સિયાત” સે મુરાસિમ રખને વાલે, ઇન સે ફોન પર બાત કરને કરવાને વાલે કી ઉન કી અપની નિયત ઉન કે સાથ, હમ દિલોં પર હુકમ લગાને વાલે કૌન હોતે હેં ! હમેં ઉન કે બારે મેં અચ્છા સોચના ચાહિયે, મુસલ્માન કે અફઆલ કે બારે મેં હુસ્ને ઝન રખના ઝરૂરી હૈ, આ'લા હઝરત ઇમામે અહલે સુન્નત મુજદિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફરમાતે હેં : મુસલ્માન કા ફે'લ હત્તલ ઇમ્કાન મુહમ્મિલે હસન પર મહમૂલ (યા'ની અચ્છા ગુમાન) કરના વાજિબ હૈ ઔર “બદ ગુમાની” રિયા સે કુછ કમ હરામ નહીં. (ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 5, સ. 324) આ'લા હઝરત عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالٰY

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى غُلُوبُ الْإِسْلَامِ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुरुद शरीफ न पढा उस ने जफा की. (عبدالرزاق)

એક ઔર મકામ પર ફરમાતે હૈં : **મુસલ્માન કા હાલ હત્તલ ઇમ્કાન સલાહ** (યા'ની ભલાઈ) પર હમ્લ કરના (યા'ની અચ્છા ગુમાન કરના) વાજિબ હૈ.

(ઐઝન, જિ. 19, સ. 691)

વા'દા કર કે ન આને વાલોં કે બારે મેં હુસ્ને ઝન

અગર વા'દા કર કે ભી કોઈ મજલિસે ઈસાલે સવાબ મેં ન આયા તો ઉસ પર હુસ્ને ઝન હી રખા જાએ કે ભૂલ ગયા હોગા, કોઈ મજબૂરી આ પડી હોગી વગૈરા. અગર વા'દા કરને ઔર યાદ હોને કે બા વુજૂદ ભી ન આયા તબ ભી બદ ગુમાની કો રાહ નહીં, ક્યૂંકે વા'દા ખિલાફી કી તા'રીફ યેહ હૈ કે “વા'દા કરતે વક્ત હી નિયત યેહ હો કે મેં જો કહ રહા હૂં વોહ નહીં કરૂંગા.” લિહાઝા અગર બા'દ મેં ઇરાદા બદલ ગયા તબ ભી વા'દા ખિલાફી નહીં. મા'લૂમ હુવા કે વા'દે કે બા વુજૂદ મજલિસ મેં શિર્કત ન કરને કે તઅલ્લુક સે હુસ્ને ઝન કા પહલૂ મૌજૂદ હૈ.

અપના કૌલ નિભાના ચાહિયે

અલબત્તા “હાં” કરને વાલે કો હર મુસ્કિન સૂરત મેં અપના કૌલ નિભાના ચાહિયે તાકે લોગ બદઝન ન હોં ઔર બદ ગુમાનિયોં, તોહમતોં, ઐબ દરિયોં ઔર ગીબતોં કે દરવાઝે ન ખુલેં. ખુસૂસન મૌત મયિત કે મુઆ-મલે મેં સભી ઇસ્લામી ભાઈયોં કો જનાઝોં મેં શિર્કત ઔર તા'ઝિયત કર કે નીઝ ઈસાલે સવાબ કી મજલિસોં મેં હાઝિરી દે કર અપના સવાબ ખરા કર લેના ચાહિયે, ઈસ તરહ ગુનાહોં કે દરવાઝે બન્દ હોતે ઔર મહબ્બતોં કે રિશ્તે મઝબૂત હોતે હૈં. આ'લા હઝરત ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફતાવા ર-ઝવિયા શરીફ જિલ્દ 8 સફહા 98 તા 99 પર નક્લ કરતે હૈં : હદીસ મેં હૈ : “ઈમાન બિલ્લાહ કે બા'દ સબ સે બડી અક્લ મન્દી લોગોં કે સાથ મહબ્બત કરના હૈ.” (۸۰۶۱ حدیث ۲۰۰ ص ۶ ج ۱ شُعَبُ الْإِيمَان) દૂસરી

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દુરુદ શરીફ પઢેગા મેં કિયામત કે દિન ઉસ કી શફાઅત કરુંગા. (કુઝાઅલ)

હદીસે સહીહ મેં હૈ : **رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ફરમાતે હૈ :
يَا'نِي مَذْهَبُكَ كَيْلَا أَوْ لَا تَنْفَرُوا યા'ની મહબ્બત ફેલાઓ નફરત ન ફેલાઓ.

(بخاری ج ۱ ص ۶۲ حدیث ۶۹)

ખબરદાર ! બે જા વઝાહત કહીં ગુનાહોં મેં ન ડાલ દે

મીઠે મીઠે મ-દની બેટે ! શૈતાન કે હથિયાર સે ખબરદાર ! એસે મૌકઅ પર યેહ મરદૂદ આદમી કો ખૂબ ઉક્સાતા, નાસેહ (યા'ની નસીહત કરને વાલે) કી મુખા-લફત પર ઉભારતા ઔર દિલ કે અન્દર વસ્વસે ડાલતા હૈ કે ઝૂટમૂટ યૂં ઔર યૂં બોલ દે કે મ-સલન મેરી નિયત યેહ નહીં થી, મેરા મક્સદ વોહ નહીં થા, મેરી મુરાદ તો યેહ થી વગૈરા, મઝીદ યેહ ભી વસ્વસા ડાલતા હૈ કે અગર એસા નહીં કરેગા તો દેખ તેરી બે ઇઝ્ઝતી હો જાએગી ! અફસોસ ! શૈતાન કી ચાલ કે સબબ બા'ઝ અવકાત અપની ગ-લતી હોને કે બા વુજૂદ ગલત સલત વઝાહતેં શુરૂઅ હો જાતી હૈં. હાં ઝમીર કી આવાઝ પર દુરુસ્ત વઝાહત કી જા સક્તી હૈ બલ્કે કભી તો એસા કરના સખ્ત ઝરૂરી હોતા હૈ.

કર લે તૌબા રબ કી રહમત હૈ બડી

પ્યારે મ-દની બેટે ! મુઝ સે હરગિઝ ખફા ન હોના, દેખિયે ના ! ઇલાજ કે લિયે મરીઝ કો તલખ દવાઓં ઔર ઇન્જેક્શનોં કે ઇલાવા ઝરૂરતન અ-મલે જરાહત (operation) સે ભી ગુઝરના પડતા હૈ, ચૂંકે ઇસ મેં મરીઝ કા અપના ભલા હોતા હૈ લિહાઝા વોહ નારાઝ હોને કે બજાએ ડોક્ટર કો ખતીર રકમ અદા કરને કે સાથ સાથ ઉસ કા શુક્ર ગુઝાર ભી હોતા હૈ. મેં ને જુરઅત કર કે શૈતાન કે બા'ઝ હથિયાર આપ પર આશકાર કર કે આપ કે બા'ઝ “અમરાઝ” કી નિશાન દેહી કર કે ઇલાજ કે ચન્દ મ-દની ફૂલ પેશ કિયે હૈં ઉમ્મીદ હૈ આપ કે સાથ સાથ જિન દીગર ઇસ્લામી ભાઈયોં તક ભી યેહ મ-દની ફૂલ પહોંચેંગે ઉન કે લિયે اللَّهُمَّ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: મુઝ પર દુરુદ પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમહારે લિયે તહારત હૈ. (ખુશી)

દુન્યા વ આખિરત કે લિયે મુફીદ બલકે મુફીદ તરીન સાબિત હોંગે. બહર હાલ મેં ને આપ કી મેઈલ કે તઅલ્લુક સે અપની મોટી સમઝ કે મુતાબિક જો કુછ અર્ઝ કિયા અગર આપ કા ઝમીર કબૂલ કરતા હૈ ઓર અપને અન્દર નદામત પાતે હૈં તો અપની મેઈલ કી જિન જિન ઈબારાત મેં ગુનાહ પાઁં ઉન સે તૌબા કીજિયે ઓર જિન જિન ઈસ્લામી ભાઈયોં કી દિલ આઝારી કા ખટકા પાઁં ઈસ ઝિમ્ન મેં તૌબા કે સાથ સાથ ઉન સે મુઆફી કી તરકીબ ભી ફરમાઁં કે ઈસી મેં દુન્યા વ આખિરત કી ભલાઈ હૈ.

હે ફલાહો કામરાની નરમી વ આસાની મેં હર બના કામ બિગડ જાતા હૈ નાદાની મેં
 ﷺ
 ડૂબ સકતી હી નહીં મૌજોં કી તુગ્યાની મેં જિસ કી કિશ્તી હો મુહમ્મદ કી નિગહબાની મેં
હર દા'વતે ઈસ્લામી વાલા મેરા પ્યારા હૈ

અલ્લાહ ﷻ કી રહમત ઓર મુસ્તફા ﷺ કી નિગાહે ઈનાયત સે દા'વતે ઈસ્લામી કા બાગ ખૂબ ફલ ફૂલ રહા હૈ, જિસ તરહ બાપ કો અપના હર બચ્ચા ઓર માલી કો અપને બાગ કા હર ફલ અઝીઝ હોતા હૈ ઈસી તરહ હર દા'વતે ઈસ્લામી વાલા મુઝે પ્યારા હૈ ખ્વાહ વોહ મ-દની કામ ઝિયાદા કરતા હો યા કમ, અલબત્તા કમાઉ પુત્તર સભી કો ઝિયાદા મીઠા લગતા હૈ મગર નિકમ્મી ઔલાદ કો ભી બાપ ઝાએઅ નહીં કિયા કરતા. મેં હર દા'વતે ઈસ્લામી વાલે ઓર વાલી કે હક મેં દુઆઁં માંગતા હૂં, યેહ સભી મેરે મ-દની બાગ કે ફલ ફૂલ ઓર કલિયાં હૈં, ઈન્હીં સે બાગે અત્તાર મેં મ-દની બહાર હૈ. અલ્લાહ તઆલા મદીને કે સદા બહાર ફૂલોં કે સદકે મેરે ફૂલોં કો સદા મુસ્કુરાતા રખે. યા અલ્લાહ ! ઈન કે સાથ સાથ ઈન કી નસ્લેં ભી દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા રહ કર દુન્યા વ આખિરત કી ભલાઈયાં સમેટતી રહેં. ઓર યેહ સબ કે સબ બે સબબ બખ્શે જાઁં, યેહ દુઆઁં મુઝ ગુનહગાર કે હક મેં ભી કબૂલ હોં.

AMIN بِحَادِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : تُمْ جَاهِدُوا بِلِيٍّ هُوَ مُؤْتٍ بِكُمْ دُونَ تَحَارِكِ تَحَارِكِ تَحَارِكِ تَحَارِكِ
પહોંચતા હૈ. (طريق)

મ-દની કામ કરને વાલે મુઝે ઝિયાદા અઝીઝ હૈં

દા'વતે ઇસ્લામી કે સરગર્મે અમલ (Active) ઝિમ્મેદારાન વ મુબલ્લિગીન મેરે “કમાઉ પુત્તર” હૈં યેહ મુઝે ઝિયાદા અઝીઝ હૈં, ઇન કી મુખા-લફત સે મેરે દિલ કો અઝિયત પહોંચતી હૈ. મૈં જબ ભી કિસી હલ્કે, અલાકે, શહૂર યા મુલ્ક કે ઇસ્લામી ભાઈયોં કી આપસી શકર રન્જિયોં કા સુનતા હૂં તો દુખી હો જાતા હૂં કે યેહ અચ્છા ખાસા મ-દની કામ કરતે કરતે નાદાની પર કહાં ઉતર આએ ! કહીં એસા ન હો ઇન કી ગૈર મોહતાત હ-ર-કતોં સે શૈતાન ફાએદા ઉઠા લે ઔર ઇન્હેં નેકિયોં ઔર સુન્નતોં ભરે મ-દની માહોલ સે દૂર કર દે ઔર દીન કે મ-દની કામોં કો ભી નુક્સાન પહોંચ જાએ ! લિહાઝા મેરે તમામ મ-દની બેટોં ઔર મ-દની બેટિયોં સે દસ્ત બસ્તા મ-દની ઇલ્તિજા હૈ કે દિલ બડા રખા કરેં ઔર આપસ મેં ઇફ્તિરાકો ઇન્તિશાર કી ફઝા કાઈમ ન હોને દિયા કરેં, અગર તન્જીમન કોઈ ના ખુશ ગવાર મુઆ-મલા દરપેશ હો તો તન્જીમી તરકીબ (જો કે મ-દની કામ કરને વાલોં કો મા'લૂમ હોતી હૈ) કે મુતાબિક ઇસ કા હલ તલાશ કીજિયે. હરગિઝ યેહ ન હો કે આરિઝી હમદર્દિયાં હાસિલ કરને કે લિયે ચન્દ ઇસ્લામી ભાઈયોં કો બતા કર આપ “લોબિંગ” કી સૂરત ખડી કર દેં ઔર ફિર આપ કી હી બે એહતિયાતી કે બાઈસ ગીબતોં યુગિલયોં બદ ગુમાનિયોં ઔર ફિતનોં કા સિલ્સિલા ચલ નિકલે ઔર ખુદા ન ખ્વાસ્તા આપ કી ઔર દૂસરોં કી આખિરત દાવ પર લગ જાએ.

ફિતને ફેલાને કી વઈદે

દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મતબૂઆ 504 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, “ગીબત કી તબાહ કારિયાં”

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर इस भरतबा दुइदे पाक पढा अल्लाह उस पर सो रहुमते नाअिल फरमाता है. (ज़रान)

સફહા 455 તા 456 પર હૈ : જો બદ નસીબ લોગ મુસલ્માનોં મેં બુરે ચરચે જગાતે ઔર ફિતને ઉઠાતે હૈં ઉન કો ડર જાના ચાહિયે કે પારહ 18 સૂ-રતુનૂર આયત નમ્બર 19 મેં અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કા ફરમાને ઇબ્રત નિશાન હૈ :

إِنَّ الَّذِينَ يُجِبُونَ أَنْ تَشِيْعَ
الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : વોહ લોગ જો ચાહતે હૈં કે મુસલ્માનોં મેં બુરા ચરચા ફેલે ઉન કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હૈ દુન્યા ઔર આખિરત મેં.

બા'ઝ લોગ બહુત હી ઝગડાલૂ તબીઅત કે માલિક હોતે હૈં, ખ્વાહ મ ખ્વાહ ગીબતેં કરતે, ચુગિલયાં ખાતે, તન્કીદેં કરતે, બાલ કી ખાલ ઉતારતે, બાત બાત પર ફસાદાત બરપા કરતે ઔર મુસલ્માનોં કે લિયે ઈઝા કા બાઈસ બનતે રહતે હૈં, ઐસે લોગોં કો ડર જાના ચાહિયે કે પારહ 30 સૂ-રતુલ બુરજ કી દસવીં આયતે મુબા-રકા મેં રબ્બુલ ઈબાદ ેઝોજલ્લ કા ઈશદિ ઇબ્રત બુન્યાદ હૈ :

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ شَمَّ لَمْ يَتُوبُوا
فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ
عَذَابُ الْحَرِيقِ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : બેશક જિન્હોં ને ઈઝા દી મુસલ્માન મદોં ઔર મુસલ્માન ઔરતોં કો ફિર તૌબા ન કી ઉન કે લિયે જહન્નમ કા અઝાબ હૈ ઔર ઉન કે લિયે આગ કા અઝાબ.

ફિતને જગાને વાલોં પર લા'નત

હદીસે પાક મેં હૈ : “ફિતના સોયા હુવા હોતા હૈ ઉસ પર અલ્લાહ ેઝોજલ્લ કી લા'નત જો ઈસ કો બેદાર કરે.”

(أَلْجَامِعُ الصَّغِيرُ لِلْسِّيُوطِي ص 370 حَدِيث 975)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुज पर दुइद शरीफ न पड़े तो वोह लोगों में से कजूस तरीन शप्स है. (ज़ुब़र)

અગર મીઝાં પે પેશી હો ગઈ તો હાએ બરબાદી!! ગુનાહોં કે સિવા ક્યા મેરે નામે મેં ભલા નિકલે કરમ સે ઉસ ઘડી સરકાર પદા આપ રખ લેના સરે મહશર મેરે ઐબોં કા જિસ દમ તઝકિરા નિકલે (વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 261)

અપને તન્જીમી ઝિમ્મેદારાન કી ઇતાઅત જારી રખતે હુએ મ-દની ઈન્આમાત પર અમલ ઔર મ-દની કાફિલોં મેં પાબન્દી સે સફર કરતે રહને કે સાથ સાથ હરબે હાલ મ-દની કામોં કી ખૂબ ધૂમેં મચાતે રહિયે, અલ્લાહ તઆલા હમ સબ કા હામી વ નાસિર હો.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

સુન્નતેં આમ કરેં દીન કા હમ કામ કરેં
નેક હો જાએં મુસલ્માન, મદીને વાલે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد
تُوبُوْا اِلٰی اللّٰهِ! اَسْتَغْفِرُ اللّٰه
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

પેહ રિસાલા પઢ કર દૂસરે કો દે દીજિયે

શાદી ગમી કી તકરીબાત, ઈજતિમાઆત, આ'રાસ ઔર જુલૂસે મીલાદ વગૈરા મેં મક-ત-બતુલ મદીના કે શાએઅ કદા રસાઈલ ઔર મ-દની ફૂલોં પર મુશ્તમિલ પેમ્ફલેટ તક્સીમ કર કે સવાબ કમાઈયે, ગાહકોં કો બ નિચ્ચતે સવાબ તોહફે મેં દેને કે લિયે અપની દુકાનોં પર ભી રસાઈલ રખને કા મા'મૂલ બનાઈયે, અખ્બાર ફરોશોં યા બચ્ચોં કે ઝરીએ અપને મહલ્લે કે ઘર ઘર મેં માહાના કમ અઝ કમ એક અદદ સુન્નતોં ભરા રિસાલા યા મ-દની ફૂલોં કા પેમ્ફલેટ પહોંચા કર નેકી કી દા'વત કી ધૂમેં મચાઈયે ઔર ખૂબ સવાબ કમાઈયે.

તાલિબે ગમે મદીના વ
બકીઅ વ મફરિત વ
બે હિસાબ જન્નતુલ
ફિરદોસ મેં આકા
કા પડોસ

18 રબીઉલ અવ્વલ 1434 સિ.હિ.

31-01-2013

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِأَنْفِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

તહદાર મેહંદી લગાને સે વુઝૂ વ ગુસ્લ નહીં હોતા

(દારુલ ઇફ્તા અહલે સુન્નાત કે ગૈર મતબૂઆ ફતવે કી તલ્ખીસ)

જિર્મ દાર યા'ની તહ વાલી મેહંદી, નેલ પોલિશ ઓર સ્ટીકર્સ વાલે મેકઅપ કે લગે હોને કી હાલત મેં વુઝૂ ઓર ગુસ્લ નહીં હોતા, ઇસ લિયે કે મઝકૂરા તીનોં ચીઝેં પાની કે જિલ્દ તક પહોંચને સે માનેઅ (યા'ની રુકાવટ) હેં, ઓર ઇન ચીઝોં કા લગાના કિસી શર-ઈ ઝરૂરત યા હાજત કે લિયે ભી નહીં. કાઈદા યેહ હૈ કે જો ચીઝેં પાની કો જિસ્મ તક પહોંચને સે માનેઅ (યા'ની રુકાવટ) હોં ઉન કે જિસ્મ પર ચિપકે હોને કી હાલત મેં વુઝૂ ઓર ગુસ્લ નહીં હોતા, ક્યૂંકે વુઝૂ મેં સર કે ઇલાવા બાકી તીનોં આ'ઝાએ વુઝૂ પર ઓર ગુસ્લ મેં પૂરે જિસ્મ કે હર હર બાલ ઓર હર હર રૂંગટે પર પાની બહ જાના ફર્જ હૈ.

હઝરતે અલ્લામા ઇબ્ને હુમામ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْإِسْلَام ફરમાતે હેં : અગર ઇસ (યા'ની વુઝૂ કરને વાલે) કે નાખુન કે ઊપર ખુશક મિટ્ટી યા ઇસ કી મિસ્લ કોઈ ઓર ચીઝ ચિપક ગઈ યા ધોને વાલી જગહ પર સૂઈ કી નોક કે બરાબર બાકી રહ ગઈ તો જાઈઝ નહીં હૈ યા'ની વુઝૂ નહીં હોગા. (ટૈ'القدر ج ۱ ص ۱۳۰) મુહીત મેં ઝિક્ર ક્રિયા ગયા હૈ કે અગર કિસી આદમી કે જિસ્મ પર મછલી કી જિલ્દ યા ચબાઈ હુઈ રોટી લગી હૈ ઓર ખુશક હો ચુકી હૈ ઇસ હાલત મેં ઇસ ને ગુસ્લ યા વુઝૂ ક્રિયા ઓર પાની ઉસ કે નીચે જિસ્મ તક નહીં પહોંચા તો ગુસ્લ ઓર વુઝૂ નહીં હોગા, ઓર ઇસી તરહ નાક કી ખુશક રીંઠ કા હુકમ હૈ, ઇસ લિયે કે ગુસ્લ મેં પૂરે બદન કો ધોના વાજિબ હૈ ઓર યેહ અશ્યા અપની સપ્તી કી વજહ સે પાની કે જિસ્મ તક પહોંચને સે માનેઅ (યા'ની રુકાવટ) હેં (فتاوى عالمگیری ج ۱ ص ۵، غنیه ص ۹، سهيل الايثرى مركز الاولياء لاهور) ફતાવા આલમગીરી મેં હૈ : અગર વુઝૂ વાલી કિસી જગહ પર સૂઈ કી નોક કે બરાબર કોઈ ચીઝ બાકી હો યા નાખુન કે ઊપર ખુશક યા તર મિટ્ટી ચિપક જાએ તો જાઈઝ નહીં યા'ની વુઝૂ વ ગુસ્લ નહીં હોગા. ઇસી મેં હૈ : ખિઝાબ જબ જિર્મ દાર હો ઓર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَالْاَلُ وَاسْلَمَ : जिस ने मुज़ पर रोज़े जुमुआ दो सो बार दुड़दे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (अब्रहाम)

પુશ્ક હો જાએ તો વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કી તમામિય્યત સે માનેઅ (યા'ની મુકમ્મલ હોને મેં રુકાવટ) હૈ. યા'ની ઇસ કી વજહ સે વુઝૂ ઔર ગુસ્લ તામ (યા'ની મુકમ્મલ) નહીં હોગા. (عائدية ص ۱۷۱، الفکر ص ۱۷۱) ઇસી મેં એક ઔર મકામ પર હૈ : “અગર ઔરત ને અપને સર પર કોઈ ખુશ્બૂ ઇસ તરહ લગાઈ કે ઉસ કી વજહ સે બાલોં કી જડોં તક પાની નહીં પહોંચતા તો ઉસ પર ઉસ ખુશ્બૂ કો ઝાઈલ કરના વાજિબ હૈ તાકિ પાની બાલોં કી જડોં તક પહોંચ જાએ.” (الماء ص ۱۷۱) સદરુશરીઅહ, બદરુતરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી ﷺ ફરમાતે હેં : “મછલી કા સિન્ના આ'ઝાએ વુઝૂ પર ચિપકા રહ ગયા વુઝૂ ન હોગા કે પાની ઉસ કે નીચે ન બહેગા.” (બહારે શરીઅત, જિલ્દ : 1, હિસ્સા : 2, સ. 292, મક-ત-બતુલ મદીના કરાચી) ઔર જહાં તક ઇસ બાત કા તઅલ્લુક હૈ કે ફુ-કહાએ કિરામ ﷺ ને મેહંદી કે જિર્મ (યા'ની તહ) કે બા વુજૂદ વુઝૂ હો જાને કી તસ્રીહ કી હૈ તો ઇસ કા જવાબ યેહ હૈ કે ઉન હઝરાત કા યેહ હુકમ ઉસ મા'મૂલી સે જિર્મ (યા'ની તહ) કે બારે મેં હૈ જો મેહંદી લગાને કે બા'દ અચ્છી તરહ ધોને કે બા'દ ભી લગા રહ જાતા હૈ, जिस की देवभाव में हरज है जैसे आटा गूंधने के बाद मा'मूली सा आटा नापुन वगैरा पर लगा रह जाता है येह नहीं के पूरे हाथ पाँउ पर प्लास्टिक की तरह मेहंदी का जिरम (या'नी जिस्મ, तह) बढा दें, बाजूओं पर भी औसी ही मेहंदी का अच्छा भासा हिस्सा जमा दें, पूरा येहरा स्टीकर्स वाले मेकअप से छुपा दें और फिर भी वुઝૂ વ ગુસ્લ હોતા રહે ! ઔસી ઇજાઝત હરગિઝ હરગિઝ કિસી ફકીહ ને નહીં દી. બહર હાલ મઝ્કૂરા સૂરત મેં વુઝૂ નહીં હોતા ઔર જબ વુઝૂ ન હુવા તો નમાઝ ભી ન હુઈ, લિહાઝા માઝી મેં અગર કિસી ને ઇસ તરહ પન્જગાના નમાઝે પઢી હોં તો ઉસ કે લિયે ઝરૂરી હૈ કે યાદ કર કે ઔર અગર યાદ ન હો તો ઝન્ને ગાલિબ કે મુતાબિક હિસાબ લગા કર ફઝોં ઔર વિત્ર કી કઝા પઢે.

ફરમાને મુસ્તફા : حَسْبِيَ اللهُ تعالى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઁંજલુમ પર રહમત ભેજેગા. (અનસરી)

ફેહરિસ

100 હાજતે પૂરી હોંગી	1	ઈબ્લાસ કી 5 તારીફત	24
સગે મદીના કા એહસાસ	4	ઈબ્લાસ કે મા'ના "રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે અમલ કરના"	25
..... તો મેં દા'વતે ઈસ્લામી વાલોં સે દૂર હો ગયા	5	ઈબ્લાસ યેહ હે કે "અપને અમલ કી તારીફ" ના પસન્દ હો	25
અલ્લાહ ઁંજલુમ જન્મત કે દો જોડે પહનાએગા	6	ઈબ્લાસ કે મુન્તઅલ્લિક બુઝુગની દીન કે 5 ફરામીન	26
તા'ઝિયત કિસે કહતે હેં	6	તીન અતાએં તીન મહરૂમિયાં	27
રૂઠા હુવા મન ગયા	6	30 બરસ કી નમાઝેં કઝા કીં	27
દા'વતે ઈસ્લામી મેં ભારી અક્સરિય્ત ગરીબોં કી હે	7	હિકાયત : ન સવાબ મિલા ન અઝાબ	28
બેશક માલદારોં કા ભી દીન મેં હિસ્સા હે	8	મુબલ્લિગ પર શૈતાન કા વાર	28
ગુરબત કે ફઝાઈલ	10	આલિમ કી દોરુઅતેં જાહિલ કી સાલ ભર કી ઈબાદત સે અફઝલ	29
"ઈજતિમાએ ઝિકો ના'ત" બરાએ ઈસાલે સવાબ	10	હિકાયત : 60 સાલ કા'બે કા ખાદિમ	30
સગે મદીના ﷺ કી જાનિબ સે કી ગઈ જવાબી મેઈલ	12	બદ ગુમાની ભરી ઈબારત કી નિશાન દેહી	30
તહરીર બા'ઝ અવકાત અપને મુહર્રિર કે મિઝાજ કી અકકાસ હોતી હે	13	બદ ગુમાની કી તબાહ કારિયાં	31
ખુદ કો "અહમ શખ્સિય્ત" સમઝના ભૂલ હે	14	બદ ગુમાની હરામ હે	32
દીન કી ખિદમત કે સબબ ઈઝ્ઝત કી તલબ	15	બદ ગુમાની કી તારીફ	32
રિયાકારી કા દર્દનાક અઝાબ	16	બદ ગુમાની ક્યું હરામ હે	33
ખુદ પસન્દી કી તબાહ કારિયાં	17	બદ ગુમાની કે મુખ્તસરન 7 ઈલાજ	34
ખુદ પસન્દી કી તારીફ	17	મુસલ્માન કી ખૂબિયોં પર નઝર રખિયે	34
ખુદ પસન્દી કી અહમ વઝાહત	17	બદ ગુમાની હો તો તવજ્જોહ હટા દીજિયે	34
મેં તો ખૂબ દીન કી ખિદમત કરતા હૂં !	18	ખુદ નેક બનિયે તાકિ દૂસરે ભી નેક નઝર આએં	35
મેં ને યેહ કિયા ! મેં ને વોહ કિયા !	19	બુરી સોહબત બુરે ગુમાન પેદા કરતી હે	36
ખુદ પસન્દી કી મઝમ્મત પર બુઝુગની દીન કે 5 ફરામીન	20	કિસી સે બદ ગુમાની હો તો અઝાબે ઈલાહી સે ખુદ કો ડરાઈયે	36
ખુદ પસન્દી કા ઈલાજ	22	કિસી કે બારે મેં બદ ગુમાની પેદા હો તો અપને લિયે દુઆ કીજિયે	37
ઈબ્લાસ	23	જિસ કે લિયે બદ ગુમાની હો ડસ કે લિયે દુઆએ ખૈર કીજિયે	37

کرمانہ مورتکا : صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم : موزا پر کسرت سے دڑدے پاک پدو بکشک تومدارا موزا پر دڑدے پاک پدنا
تومدارا گوناخوں کے لیتے ماکیرت ہے۔ (بامفر)

جو لیتانہ میں آتا یا آتا ہے وہاں بولنے میں نہ آئے کما کما کما آتا ہوگا !	38	ہر دا'وتے ہرکامی والا مہرا پھارا ہے	44
ہر گومانہ کے بارے میں آ'وا ہرکات کا کتوا	39	م-ہنی کام کرنے والے موزا آٹھاہا اکیڑا ہوں	45
ناراکی سے بھانے والے م-ہنی کھ	39	کیتنے کھانے کی وٹہ	45
ہیلجھڑی نہ کرنے کے دے نوکسانا	40	کیتنے آگانے والوں پر لا'نت	46
شکیتھات سے تاملوکات کے م-تاملک اہم واکاوتے	40		
کما شکیتھات کا تاملک کرنا آکیرت کے لیتے ہاٹسے سآہت ہے ؟	41		
وا'دا کر کے نہ آنے والوں کے بارے میں ہرکے آن	42		
آپنا کول نیلانا آکیتھ	42		
آہرہار ! بے آ واکاوت کھ گوناخوں میں نہ آکے دے	43		
کر لے تویا راکہ راکہ ہے آکی	43		

آخذ مآرج

مطبوعہ	کتاب	مطبوعہ	کتاب
دارالکتب العلمیہ بیروت	آجج البوامع	مکتبہ المدینہ باب المدینہ کراچی	قرآن مجید
دارالکتب العلمیہ بیروت	الطبقات الکبریٰ	داراحیاء التراث العربی بیروت	تفسیر کبیر
دارالکتب العلمیہ بیروت	فتح الباری	دارالفکر بیروت	تفسیر بیضاوی
دارالفکر بیروت	المجموع	میر بھائی کپٹی مرکز الاولیاء لاہور	نور العرفان
دارالکتب العلمیہ بیروت	فیض القدیر	دارالکتب العلمیہ بیروت	بخاری
دارالکتب العلمیہ بیروت	رسالہ کشمیریہ	داراحیاء التراث العربی بیروت	ابوداؤد
پشاور	حدیقہ ندیہ	دارالفکر بیروت	ترغی
دارصادر بیروت	احیاء العلوم	دارالفکر بیروت	مسند امام احمد
دارالمعرفہ بیروت	تنبیہ المختارین	داراحیاء التراث العربی بیروت	مجمع کبیر
دارالمعرفہ بیروت	الرواچ	دارالکتب العلمیہ بیروت	مجمع اوسط
رضا فاؤنڈیشن مرکز الاولیاء لاہور	فتاویٰ رضویہ	دارالکتب العلمیہ بیروت	حدیث الاولیاء
مکتبہ المدینہ باب المدینہ کراچی	ملفوظات اعلیٰ حضرت	دارالکتب العلمیہ بیروت	شعب الایمان
مکتبہ المدینہ باب المدینہ کراچی	بہار شریعت	دارالکتب العلمیہ بیروت	الترغیب والترہیب
مکتبہ المدینہ باب المدینہ کراچی	اللہ والوں کی باتیں	دارالکتب العلمیہ بیروت	الجامع الصغیر

મકાનાત કે બારે મેં અહમ હિદાયાત

દો ફરામીને મુસ્તફા **(1)** : **عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْ وَاعْلَمْ** જબ કઝાએ હાજત કે લિયે જાઓ તો કિબ્લે કો ન મુંહ કરો ઔર ન પીઠ. **(2)** જો કોઈ કઝાએ હાજત કે વક્ત કિબ્લે કો મુંહ ઔર પીઠ ન કરે તો ઉસ કે લિયે એક નેકી લિખી જાતી હૈ ઔર એક ગુનાહ મિટા દિયા જાતા હૈ. **(3)** અગર મકાના કા નકશા બનાતે બનવાતે વક્ત આકીટેકટ ઔર બિલ્ડર્સ વગેરા અચ્છી અચ્છી નિપ્પતીં કે સાથ ઝૈલ કી ચન્દ બાતોં પર અમલ કરે તો બહુત સારા સવાબ કમા સકતે હૈં : **(1)** વોશરૂમ બનાને મેં W.C. કી તરકીબ ઈસ તરહ હો કે બૈઠતે વક્ત મુંહ યા પીઠ કિબ્લે સે 45 ડિગ્રી કે બાહર રહે ઔર આસાની ઈસ મેં હૈ કે રુખ કિબ્લે સે 90 ડિગ્રી પર હો યા'ની નમાઝ કે બા'દ દોનોં બાર સલામ ફેરને મેં જિસ તરફ મુંહ કરતે હૈં ઈન દોનોં સમતોં મેં સે કિસી એક જાનિબ W.C. કા રુખ રખિયે. **ફિકહે હ-નફી કી મશહૂર કિતાબ "દુરૈ મુખ્તાર"** મેં હૈ : કઝાએ હાજત ઔર પેશાબ કરતે વક્ત કિબ્લે કી તરફ મુંહ યા પીઠ કરના ના જાઈઝ વ ગુનાહ હૈ. **(2)** કપ્પારા (SHOWER) લગાને મેં ભી પેહી એહતિયાત રખી જાએ તા કે બરહ્ના નહાને વાલા કિબ્લે કી તરફ મુંહ યા પીઠ કરને સે બચા રહે. આ'લા હઝરત **عَنْدَالِلهِ** ફરમાતે હૈં : "બ હાલતે બરહ્નગી (યા'ની નંગે હોને કી હાલત મેં) કિબ્લે કો મુંહ યા પીઠ કરના મકરૂહ વ ખિલાફે અહબ હૈ." **(ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 23, સ. 349)** **(3)** બેડરૂમ મેં પલંગ કી તરકીબ ઈસ તરહ રખી જાએ કે સોને મેં પાઉં કિબ્લે કી તરફ ન હોં, કમ અઝ કમ 45 ડિગ્રી કે બાહર રહે. "ફતાવા શામી" મેં હૈ : "જન બૂઝ કર કિબ્લે કી તરફ પાઉં ફેલાના મકરૂહે તન્ગીહી હૈ." **(4)** અગર W.C. યા શાવર, યા ચારપાઈ પલંગ વગેરા કા રુખ ગલત હો કે બરહ્ના હોને કી હાલત મેં મુંહ યા પીઠ કિબ્લા રૂ હોતે હોં યા સોતે હુએ પાઉં, તો ઈસ્તિન્જા કરને વાલે યા નહાને વાલે યા સોને વાલે કો બહર સુરત ઈસ કા ખયાલ રખના હોગા કે વોહ બરહ્ના હો કર કિબ્લે કી તરફ મુંહ યા પીઠ ન કરે, ચૂંહી પાઉં ન ફેલાએ.

મક-તા-બતુલ મદીના

લા'બલે હંદવાબી

مكتبة المدینة

ફેઝાને મદીના, શ્રી કોનિયા બગીચે કે સામને, મિરઝાપુર, અહમદાબાદ, ગુજરાત, ઇન્ડિયા
Mo.091 93271 68200 E-mail : maktabaahmedabad@gmail.com www.dawateislami.net